

MAGYAR LAPO

+ 3 lei

Taxa postală plătită la aprobarea Dir. Gen. P.T.

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Pál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 174 (1616) szám * Péntek, 1937 szeptember 3

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A magyar kérdés rendezésén volt a kisantant-értekezlet súlypontja

Nyilatkozott a csehszlovák külügyminiszter a kisantant sinai értekezletéről

„Nemcsak a Dunavölgye, de egész Európa szempontjából nagy fordulópontot jelent a mindkét fél részéről mutatkozó jóindulat”

Kassáról jelentik: Krofta csehszlovák külügyminiszter a cseh távirati iroda kassai munkatársa előtt nyilatkozott a kisantant állandó tanácsának sinai értekezletéről. Utalt az értekezlet záróközleményében kifejezésre juttatott egységes felfogásra a nemzetközi politikai kérdésekben és ezután a következőket mondotta:

— A középeurópai kérdések közül az értekezlet a magyar kérdéssel foglalkozott behatóbban. Az a jószándék, amelyet a kisantant felelős képviselői ebben a kérdésben már előbb tanúsítottak, sinai tárgyalásaink során ismét megnyilvánult annak felismerésében, hogy őszintén kívánjuk a megegyezést. Újból megállapítottuk azt is, hogy a kisantant államai Magyarországgal való politikai viszonyukat csak egymással egyetértésben és a kisantant-szerződés alapján kívánjuk szabályozni és a kisantant egyik ál-

lama sem hajlandó ezt a kérdést a többiekkel való megbeszélés nélkül, vagy azok tudta nélkül megoldani. A részletesebb tárgyalást a Népszövetség szeptemberi ülésének idejére halasztottuk, amikor a kisantant állandó tanácsa Genfben ismét összeül.

Krofta a továbbiak során utalt arra a válasza, amelyet Antonescu román külügyminiszter egy újságírónak arra a kérdésére adott, hogy miként ítéli meg a szovjet-csehszlovák szerződést a kisantant szempontjából. A válasz Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök jelenlétében hangzott el és abban Antonescu megállapította, hogy

Románia nemcsak szívesen látja a barátságos viszonyt Csehszlovákia és a szovjet között, de maga is azon van, hogy jó szomszédi kapcsolatok alakuljanak ki Románia és Szovjet-Oroszország között.

Ausztriában nagy meglepetést keltettek az értekezlet kedvező hírei

Bécsből jelentik: Osztrák politikai körök és a közvélemény is, élénk érdeklődéssel kísérték a magyar egyenjogúsági követelésekkel kapcsolatos sinai tanácskozást. A sajtóban is kifejezésre jut az a felfogás, hogy

a kisantant értekezlet súlypontja a magyar kérdés rendezésén volt és a tárgyalásoknak az adott jelentőséget.

A szerda délutáni lapok hangsúlyozzák, hogy a magyar katonai egyenjogúság kérdé-

sének megoldásához mindkét fél részéről mutatkozik jóindulat, s így a sinai értekezlet igen fontos fordulópontot jelent nemcsak a Dunavölgye, hanem egész Európa szempontjából.

Illetékes helyen kijelentik, hogy Ausztriában nagy meglepetést keltettek az értekezletről érkezett kedvező értesülések és őszinte örömmel üdvözik azt a tényt, hogy ezáltal több megértés nyilvánult meg a magyar kívánalmakkal szemben, mint eddig.

A Bucuresti-Belgrád-Róma közötti légiút kiépítéséről tárgyalt Sinaiában a nemzetközi légügyi értekezlet

Bucuresti. Saját tud. A kisantant-értekezlettel kapcsolatosan nemzetközi légügyi értekezlet is volt Sinaiában, amelyen résztvett Radu Irimescu légügyi és tengerészeti miniszter, Ugo Sola, Olaszország bucuresti követe, a bucuresti jugoszláv követ és több olasz és román szakember. A megbeszélések közben Radu Irimescu Stojadinoviccal is tárgyalásokat

folytatott. Megállapodtak abban, hogy a napokban megkötött román-olasz légügyi egyezmény iratait átküldik Belgrádba, hogy azokat ott egy szakértő bizottság tanulmányozza s aztán Belgrádban összeül a három ország légügyi értekezlete a Bucuresti-Belgrád-Róma légiút beállítása céljából.

A romániai magyar népkisebbség életútja

A világháború utáni idők jellemző megnyilvánulása, hogy nemcsak új államalakulások történtek, hanem azokon belül új társadalmi, gazdasági és szellemi áramlások is kerültek földre. Ezek az új mozgások megfelelő átcsoportosításokat, sőt más megalapozásokat is igényeltek létrehozni, szóval: a múlttal mintegy gyökeres szakításokat igyekeztek előidézni. Persze ez nem mindenben sikerült, s a multbeli hagyományok ma is bírkóznak a sokféle jövőakarással; tehát egyensúlyállapot nem tudott még kifejlődni. Ami egyensúly van, az inkább feszültség, mintsem egymás kölcsönös fenntartása és kiegészítése. Az államok közti külső béke is inkább bizonyos hátsó gondolatok eltakarása, mint az egymás iránti megbecsülések őszintesége. Innen van, hogy világszerte a bizalmatlanság a népek lélekállapotának legfőbb meghatározója.

Nehéz idők ezek, de mégsem reménytelenek. Minden állapotnak megvan nemcsak a folytatása, de a visszahatásokat felidéző kényszerűsége is. A hullámvölgyek hullámhegyekbe vágtatódnak, de onnan megint hullámvölgyekbe hullanak alá, hogy végül is kiegyenlítő síkká váljanak. És a kiegyenlítő sík magasabb színvonalu, mint az egykori hullámvölgyek; de mégse olyan szédítő magasra jutás, mint az egykori hullámhegyek bizonytalan csapkodása. Mélység és magasság találkozik, s egymást átlagosan megnöveli. Ez a visszahatása annak, hogy korábban türelmetlenül elszakadni akartak egymástól, s mindenik külön-külön akarta megmutatni a maga ijesztő nagyságát és ellentéit.

A nyugtalanságok is szükségesek, hogy fölhányják az ismeretlen belső értékeket, s a tespedésekbe frisseségeket hozzanak. De aztán ezek a megújulások is nyugalmi állapotba kell, hogy jöjjenek, ha tartósan érvényesülni akarnak. Tehát keresik a régi rendhez hasonló élet-színvonalakat, csak hogy megfrissültebb, élénkebben lüktető, több elevenségtű elrendezkedéssel. Ebben természetesen nem nélkülözhetik azt, ami a multban is tartós jószág volt, s aminek megnyugtató talaját csak önző aláadások, vagy túlzó feltorlaszolások rontották el. Ezek az önzések és túlzások eltűnnek, s így jön létre az új, a megfrissült nyugalom. A nehéz idők hanyódásai mögött ez a jöreménységű jövőndő áll biztos kilátásként.

Ebbe a világképbe beletartozik a romániai magyar népkisebbség élete is. A világháború utáni új népalakulás ez, mely azonban új állami körülmények között is csak a régi szülőföld, a régi otthonvidék talaján maradt. Nem folyt el, csak megkisebbedett, s az életmédrei szűkebbek lettek. Ezek között hanyódott eleinte úgy, mintha idegenbe jutott volna, s hol ide, hol amoda igyekezett új kapaszkodásokkal, új hullámvölgyekkel új életszínvonalakat találni. Mindenünnen visszalökésben volt része, s így állott elő az a kezdődő öntudata, hogy önmagára van utalva, tehát önmagában, a maga megkisebbedett tömegében és a maga elszűkült életmédreiben kell létfeltételeit keresnie. Az ilyen öntudatosodás állapotának a kifejezője volt, hogy egyházi körök csoportosult, s hogy egykori pártoskodó elkülönülési helyett közéleti egységre és összetartásra kezdett ösztönösen törekedni. A hullámvölgyek így simulnak el valami új életszínvonal síkjába.

Az úgynevezett Magyar Pártnak ebben a tekintetben van meg leginkább a maga jellemző pályafutása. Nem a pártzszerűség, nem a hatalomra törekvő célkitűzés volt benne a hajtóerő, hanem valami állandó ösztönyszerűség az új néptársadalom összehozatalára, s e néptársadalom összetartásának a megvalósítására. Nem annyira politikai, mint inkább társadalmi szerveződés nyilvánult meg benne. Ezt a kivülálló nehezen akarják megérteni, mert mindenképpen csak pártpolitikai ellenfelet akarnak látni benne; holott nem az, hanem népi életfolyamat, mely az önmaga teljes kifejtését akarja. Önmagát akarja anélkül, hogy más népi életfolyamatot sértene, megkisebbiteni, megkárosítani akarna, vagy mások fölötti uralomra törne.

A kivülálló csak azt akarják látni, hogy grófok és volt urak is vannak benne, de azt nem látják, hogy ezek a volt urak ma éppen olyan szegény küzdők, mint a népkisebbségi magyarság többi egyszerű embere. Azt se akarják látni, hogy ez egyszerű emberek tömege is ott van az úgynevezett grófokkal és urakkal együtt, s egymásba vegyülésük sokkal tökéletesebb, mint amilyent a háború utáni új osztályképződések és új felsőrétegbeli alakulások más népeknél mutatnak. Nekünk nem kell ilyen föltűnésekkel küzdenünk, mert napról-napra csak bizonyos közös szegénységbe való alászálás a saját társadalmi fejlődésünk összes jellemzője. Szellemi foglalkozásu rétegünk sem érhet rá az uraskodásra, mert munkanélküliség fenyegeti minden oldalon, s neki is csak a testi munka felé kell tájékozódnia, illetve a falusi lakossággal való együttműködésben lehet keresnie minden létfenntartását. Ha a demokráciát az uratlanság, az egyszerű szegénység állapotának értik, akkor a Magyar Pártnak napról-napra ennek az összetartásának való meg a legjobban. Nincs szükségünk semmi mondvasinál, vállveregető demokráciára, mert megvan a magunk belülről jövő, természetes, őszinte demokráciánk.

Vannak olyan kivülállóink is, akik a természet rendje szerint a magyarságba beletartoznak, de mégis ellenségesnek, vagy legalább is ellenfélnek érzik magukat a Magyar Pártnak végbemenő összetartással szemben. Jóhiszeműek is vannak közöttük, akik különösen azt róják föl, hogy a Magyar Pártnak nincs kellő „átütő ereje” politikájában, hogy nem hangos, nem elég öklöződő. Mások bizonyos mindenhatóságot kívánnak meg tőle, hogy minden ügyükben-bajjukban azonnal segítsen. Ismét mások bizonyos sikertelenségek miatt gyöngéllik és huzódoznak tőle. Vannak olyan szakadárjaink

is, kik más pártokkal való állandó szövetség végett igyekeznek a magyarságból ellenpártokat kiszakítani.

Mindenik ilyenél föltételezve a jóhiszeműséget, csak azt mondhatjuk rájuk, hogy öntudatlanságnak a rabjai. Olyanok, akik nem látják be, hogy a népkisebbségi magyarságnak nem politikai átütő erőre, hanem társadalmi összetartásra van szüksége. És amikor gyöngeségekkel és hiányzó cselekvési készségekkel vádolják egyetlen kialakult nemzet-társadalmi szervezetünket, akkor nem veszik észre, hogy sajátmagukat sújtják a rosszalással. Mért nem állnak oda erősíteni, s a maguk ügyességével és okosságával a hiányokat pótolni? A Magyar Párt végtére is nem valami különálló, s valami rejtélyes magaslatokban lebegő hatalmi lény, hanem maga az összes népkisebbségi magyar társadalom. Benne van mindenki, aki magát őszintén magyarnak vallja, s aki ettől a magyar sorsától elszakadni nem akar. Benne van az is, aki jóhiszeműen kritizál, de mégse segít, hanem inkább szakadároskodik és nem akar velünk együtt építeni, mert — hajszálat kapott a malterben.

Vannak ilyen gyöngeségeink, melyek mind az öntudatlanságainkból fakadnak. Öntudatlanságaink pedig sok olyan külső körülmény miatt állnak elő, melyek anyagi és lelki zavarokat okoznak, tájékozódó képességünket megzavallják. Téves kapaszkodásokba és ideges öklözésekbe visznek, s önmérsztésre tesznek hajlamosakká. Ezek a hányódások és nyugtalan-ságok a nehéz idők kifejezései. De ezekre is áll az a tétel, hogy e nyugtalan-ságok is meghozzák a maguk értékes tanulságait, s új belső erőket hoznak felszínre. Több magunk ismerése lesz belőlük, s végtére is a magunk népi

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók
dr Karácsonyi János püspök
összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896—997
ára 40 lel helyett 20 lel
Uj adatok és új szempontok a székelyek
régli történetéhez ára 50 lel helyett 20 lel
A magyar nemzet áttérése a nyugati ke-
reszténységre 100 lel helyett 50 lel
Szent Ferenc rendjének története Ma-
gyarországon 1711-ig I. 300 lel h. 150 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyar-
országon 1711-ig II. 300 lel h. 150 lel
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.

Kapható:

MAGYAR LAPOK KÖNYVOSZTÁLYANAL.

talaján, a magunk régi szülőföldjén és otthonvidékein, a magunk elszűkültebb életmedrében is megtalálják az összesítő, az egysodru és mindenkit megnyugtató életszínvonalat. Lemondás is kell hozzá, nagyobb egyszerűségekbe való elmélyedés is kell hozzá, de nagyobb lesz a lelki összetartásunk, s vele a gazdasági és társadalmi szervezésünk, mely egymást élteti. Ennek a jövő társadalmi alakulásának a reményességével üdvözljük a Magyar Pártnak most pénteken szombaton összesereglo országos nagygyűlését. Legyen ez a gyülekezés is olyan lelki találkozó, mely a kishitűséget és bizalmatlanságot eloszlatja, s az összetartás öntudatát és erkölcsét közöttünk tovább növeli. Minden „átütő” politikai műveletnél többet fog ez a lelki erőben való növekvés nekünk jelenteni.

Továbbra is fenntartja a kormány a rendkívüli intézkedéseket

A napirenden szereplő külpolitikai akció befejezéséig
nem vizsgálják felül a belpolitikai helyzetet

Bucuresti. Saját tud. A sinaiak bankett után Tatarescu vagonjában hosszas értekezlet volt. Tatarescu, Inceulet és Franasovic között, amelyen állítólag arra a megállapodásra jutottak, hogy a most lefolyt — és Antonescu Genfben való utazásával folytatódó külpolitikai akció befejezéséig

nem lehet szó arról, hogy a belpolitikai helyzetet vizsgálat tárgyává tegyék. Ezen az értekezleten az Adeverul szerint elhatározták a rendkívüli intézkedések meghosszabbítását. A miniszterelnök poianai birtokára utazik, ahol a jövő hétiig marad, amikor is fontos minisztertanács lesz Bucurestiben.

Van, de nem adok!

Irta: Simor Miklós

Amikor belépett a szobába, az ember első tekintete derekára akasztott száraz skalpok után fürkészett. Csóka Márton olyan volt, mint egy nyugalmazott szercezen törzsfőnök a Viktória-tavak környékéről. Ezüstös haja még jobban elmélyítette kockákra repedezett arcán az állandó árnyékot, amely mintha nem is a bőre természetes színe, hanem valami belülről „világító” sötétség lett volna.

Csóka Mártont a szünni nem akaró sérelmek tartották életben. Összeomlott világok tragédiái borongtak homlokán, szeméből szurt a rosszul titkolt, fojtott gyűlölet és jóságba, kegyességbe burkolt szavaiiban rejtett méregfogak haraptak a távollevők husába. Csóka Mártont ismerősei a világ leggonoszabb emberének tartották. Tréfálkozva mondták róla, hogy még a légynek is árt. Célját sose érte el: az emberek nem vették komolyan, átkai nem fogantak meg, ártani egyre kevésbé tudott. Lélekpusztító magányában lassan ivásnak adta ősz négerfejét. Nyugdíját — nem a középfrikai törzstől, hanem az államtól származót — már az első napokban cseppfolyósította. Ettől kezdve a hónap végéig apró kölcsönökből szerezte a mindennapi fröccsökrevalót. A kölcsönöket sohasem adta vissza. Az összeg azonban olyan jelentéktelen, a kérés módja pedig olyan kibírhatalanul támadó volt, hogy nem lehetett kitérni előle. Miután rengeteg ismerőst tartott nyilván, a 20—30 leies napi bevételt, — a fröccsözéshez szükséges

forgótókat, — mindig össze tudta gyűjteni. Néha egy tételben sikerült a „vágás”, máskor öt-hat ismerőst is meg kellett látogatnia.

Üzleti körutjait rendszerint délelőtt járta le. A hivatalokban kereste fel ismerőseit, amikor még nem költözték el az asnapra szánt zsebpénzeskőjüket. Titokzatos, de egyben vésztijszó arccal hívta félre a kiszemelt áldozatot:

— Pardon kollégám, — mindenki „kollégája” volt. — jöjjön egy pillanatra, de nagyon diszkrétén kérem, — sugta egészen közelhajolva. Aztán hosszú mesét adott elő valamilyen legujabb sérelméről, vagy katasztrófájáról, elátkozva gyorsan néhány közös ismerősüket, megfenyegette áldozatát, hogy öngyilkos lesz, ha az nem segít, végül kirukkolt: husz leit, a föld alól is!

Az ügyesebbek némi ellensirással és ellenkatasztrófával ezt az összeget egészen 5 leig le-szorították. Igaz, néhány napig nyugodtak lehetek, hogy Csóka Márton válogatott rágalmakkal gázol a becsületükben.

Lassan mégis megcsappant az adakozók serege. Egykori pályatársai lassan megfogytak a muló évek alatt, ki meghalt, ki nyugdíjba ment és vidékre költözött s Csóka Márton látogatásai ennek arányában egyre sűrűsödtek.

Közel lakott hivatalunkhoz, öregedett is lassan, ideszoktatta a kényelem. Egyszerre azon vettük észre magunkat, hogy mindennapos vendég az öreg, modora és agresszivitása pedig az elviselhetetlenségig fokozódott.

Torkig voltam már Csóka Mártonnal. Nem az ötletek, hanem a terror miatt. Valahogy szabadulni akartam tőle. Kinzó, nyugtalanító, elintézetlen ügynök éreztem az öreget, megjelent almámban, dühített és felzaklatott, — s terve-

ket kezdtem kovácsolni. Sorra vettem minden lehetőséget a „nekem sincs kérék, ne haragudj”-tól a kegyetlen ötletem, hogy legközelebbi látogatásakor hamar elébe vágok és így kiáltok fel: „Jaj, de jó, hogy jössz, kérék, add vissza a multkor kölcsönzött tíz leit, mert virágot kell vennem, meghalt a nagyanyám.” (Isten nyugosztalja, már vagy husz évvel ezelőtt).

Ilyen tervezetben telt el néhány nap. Egyik ötletet a másik után vettem el. Mert, vagy tulszéldeknek látszottak, amelyek nem szabadítanak meg végleg Csóka Mártontól, vagy túl brutálisoknak. Így érkezett el újabb látogatásának napja.

Amint megpillantottam, vak düh vöröslött fel bennem. Meg sem vártam, amíg végigmondta mondókáját. Amikor odáig ért, hogy „diszkrétén kollégám”, mondat közepén megállítottam:

— Ide nézzen, kollégám! — kiáltottam fel, hogy a szobában tartózkodó kollégák — csupa áldozat, — mind hallják, s nadrágzsébemből egy csomó százeleest markoltam elő. — Ide nézzen! Van pénzem. Érti? Van! De nem adok...

Leirhatatlan volt a hatás. Csóka Márton öszerándult, majd megmerevedett, mintha áram szaladt volna át rajta.

— Van?... de nem... nem ad?... — hebegte elsötétült szájjal.

— Jól hallotta — mondtam nyugodtabban. — Van, de nem adok. Sem most, sem máskor. Az indoklásra remélem, nem kíváncsi.

Arca a rendesnél is feketébb volt, amikor elment.

Másnap valaki felhívta öreg szüleimet, hogy autószerencsétlenség ért és holttestemet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe...

Ujabb egyezményezést követtek el a Kínaiak

A japánok minden vonalon visszaszorították a kínai ellentámadást

Sanghaiból jelentik: A japán csapatok Vu-sung elfoglalása után folytatják az előnyomulást.

Az ellentámadásra indult kínaiakat minden vonalon visszaszorították. A kínaiak vesztesége a szerdai nap folyamán ezer halott volt.

A francia engedményes terület egészségügyi szolgálatának vezetője, egy francia orvos kijelentette, hogy

a sanghai kolerajárványról elterjedt hírek tulzoltak.

Mindössze öt koleras megbetegedés történt, de azok is könnyebb lefolyásúak. A francia közegészségügyi hatóságok megtettek minden szükséges óvintézkedést és háromezer embert oltottak be eddig kolera ellen.

SZAZAS RAJOKBAN ÉRKEZNEK KINÁBA A SZOVJET REPÜLŐGÉPEK

Tokióból jelentik: A Domei-iroda jelentése szerint eddig 72 repülőgép érkezett Kinába a kínai csapatok segítségére és még 144 van úton Kína felé. Kantonba tizenhat szovjetpilóta érkezett.

Tokióból jelentik: Csingtauba bevonultak a kínai csapatok. Csingtau is azok közé tartozik, ahol az 1932. évi egyezmény szerint nem szabad kínai katonaságnak tartózkodnia. A kínaiak egyezményezése Csingtauban is harcot fog felidézni.

Londonból jelentik: Ideérkezett jelentés szerint

a sanghai angol és francia konzulátusok megtiltották a japán csapatok átvonulását angol és francia engedményes területen.

Az intézkedést azzal indokolják, hogy a nehéz teherautók és harci kocsik rindkívül megrongálják és eltorlaszolják az utakat. A tilalom vasárnap éjféltől lép életbe.

A KINAI NAGYKÖVET TÁRGYALÁSAI A JAPAN KÜLÜGYMINISZTERREL

Tokióból jelentik: A kínai nagykövet szerdán hosszabb megbeszélést folytatott Hirota külügyminiszterrel.

A nagykövet közölte a japán külügy-

miniszterrel, hogy a napokban létrejött szovjet-kínai megnemtámadási egyezmény semmi titkos záradékot nem tartalmaz.

Az egyezmény hasonló a Kellog-paktumhoz és Kína szívesen venné, ha Japánnal is ilyen természetű szerződést köthetne. **Hirota külügy-**

Japán vélemény Csang-Kai-Sek marsall nyilatkozatáról

Mértékadó japán körök kijelentik, hogy a Csang-Kai-Sek marsall által a Reuternek adott nyilatkozatból, amely nemzetközi beavatkozást sürget, kitűnik, hogy a kínai központi kormány elveszettnek tekinti a háborút és a felelősséget másra akarja hárítani. Csang-Kai-Sek a háború ellenzójének vallja magát, de hallgat a szélsőségesekre. Japán egyedüli célja Kínát rávenni arra, hogy Japán és Mandzsukuo barátja legyen.

A JAPÁNOK NAGY NEHÉZSÉGEI MANDZSURIÁBAN

A „Manchester Guardian kabini tudósítója szerint a japánok nagy nehézségekbe ütköznek Mandzsukuoiban, dacára annak, hogy az ottani hatóságok nem hagynak kiszivárogni semmilyen híradást, a lap tudósító úgy értesült, hogy két mandzsu ezred fellázadt Mukden közelében. Több Jeholba küldött mandzsu ezred pedig megtagadta az engedelmisséget és nem akart a kínaiak ellen harcolni. A japánok és mandzsuk közti harcokban több japán tiszt, így két tábornok is életét veszítette.

Tokioi jelentés szerint a szovjet hatóságok elhatározták, hogy a szujfenhoi (Mandzsukuo) konzulátusukat bezárják.

KANTON BOMBÁZÁSA NEM JÁRT SIKERREL

Mint Sanghaiból jelentik, a japán legihaderő Kanton ismételt bombázta, de most már kevesebb eredménnyel, mert a kínai léghárító utégek sikerrel visszaverték a támadást.

Sanghai bankárok szerint Kantonból vasárnapig több mint 100 millió dollár értéket menekítettek át. A magárlételek átömlése egyre tart.

Pekingi jelentés szerint Csingtao városából az összes japánok eltávoztak. A kínai hatóságok ráterítették kezüket a japánok által létesített összes társadalmi és kulturális intézményekre.

miniszter tudomásul vette a kínai nagykövet közlését, de választ még nem adott rá.

Nankingből jelentik, hogy a tegnap délután folyamán 15 bombavető repülőgép bombázta Angceu városát, hatalmas károkat okozva úgy emberéletben, mint anyagiakban. A japán bombavető repülőgépeket nem sokkal a megjelenésük után megtámadták a kínai vadászipülőgépek és rövid légi harc után meg is futamították az ellenséget.

Nankingből jelentik ugyancsak, hogy ma reggelig 700.000 ember távolították el a városból.

Megakadályozzák Magyarországon a külföldről importált szélsőséges politikai izgató röpiratok terjesztését

A kormány lépéseket tesz az ilyen szellemű agitációs nyomtatványok terjesztésének megakadályozására

Budapestről jelentik: Darányi Kálmán miniszterelnök szerdán hosszasan tanácskozott Lázár Andor igazságügyi és Széll József belügyminiszterrel. A tanácskozások olyan rendszabályok alkalmazása körül folytak, amelyek

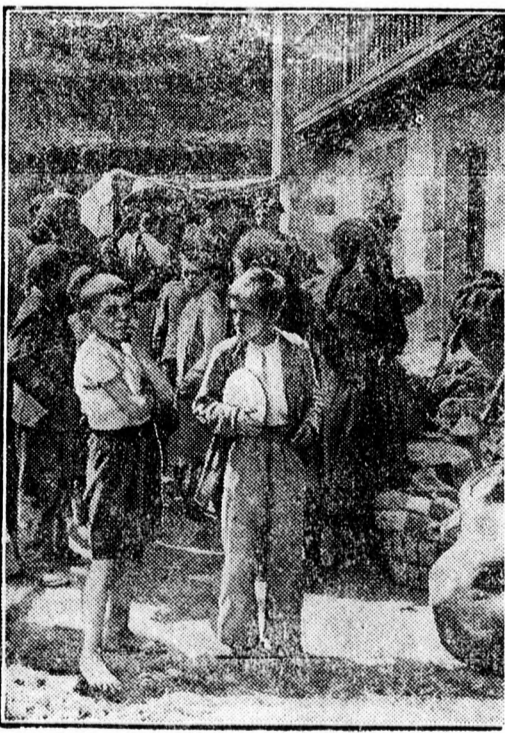
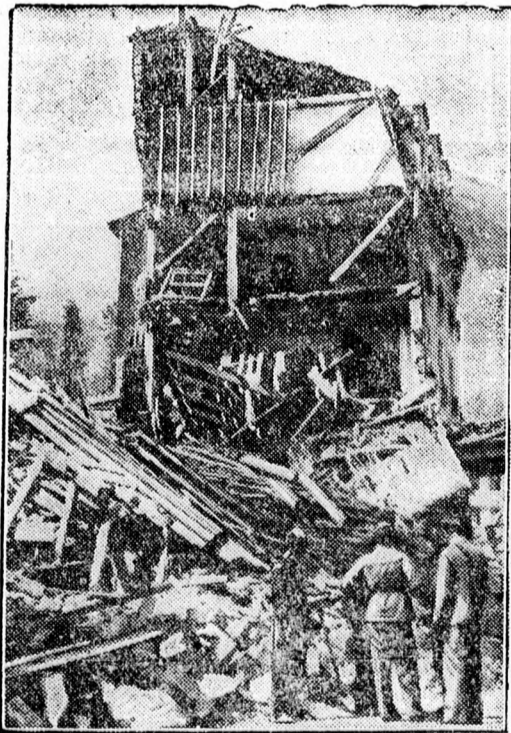
lehetetlenné teszik a jövőben a külföldi szélsőséges agitáció részéről forgalomba hozott nyomtatványoknak az országban való terjesztését.

A csütörtök reggeli sajtó szerint a legközelebbi főispáni értekezleten a belügyminiszter részletes utasítást ad arra, hogy

a vidék közigazgatása akadályozza meg az ilyen nyomtatványok terjesztését.

Valószínű, hogy a kérdést a legközelebbi minisztertanácson is megvitatják és megfelelő lépést tesz a kormány az ilyen agitációs röpiratok terjesztésének megakadályozására.

Egy fiatalember merénylete a baia-marei városi főszámvevő ellen. Saját tud. Egy fiatalember, tegnap felkereste lakásán Drentea Miklós baia-marei városi főszámvevőt, akinek Selegianu néven mutatkozott be. Elmondta, hogy kereskedelmi érettségije van és nem bír álláshoz jutni. Kérte Drenteat, juttassa be a városhoz. A főszámvevő megígérte közbenjárását, majd a kapuig kíserte vendégét. A kapunál a fiatalember hirtelen Drentea felé fordult, mondván, hogy őt Pasca Vasile-nak hívják, tagja a „Totul pentru Tara” nevű partnak és most leszamol a főszámvevővel, mert az nem válaszolt az egyes többségi lapokban elhangzott vádakra. A főszámvevőről ugyanis azt írták hogy a forradalom idején a székelyek oldalán harcolt és megöletett egy Silaghi nevű görög katolikus román lelkészt. Drentea farkon fordult és szó nélkül a lakása felé indult, anélkül, hogy vitatkozásba bocsájtkozott volna a fiatalemberrel. A következő pillanatban azonban Pasca revolveréből kétszer a főszámvevőre lőtt, de a golyók célt tévesztettek s Drentea sértetlen maradt. A merénylő futva menekült. Beszaladt a Botos-féle fűszerüzletbe, ahol elmondta a merényletet. Nem tudja, hogy találta-e a golyók, de ha nem sikerült most, majd sikerül másodszor — mondotta. A rendőrség később Pascat tartóztatta és bekísérte az ügyészségre, ahol dr. Galea Nicolae vezetőséghez hallgatta ki, majd az ügyet áttette a vizsgálóbíróhoz. Gyilkossági kísérlet és tiltott fegyverviselésért indul ellene eljárás.

Képek az elfoglalt Santanderből.

Rommálott ház és hajléktalan spanyolok, a kik Fraco tábornoktól várják új hajlékuk felépítését.

A háborúk jegyében

Gáz...! Gáz...! Gáz...!

Hogyan fejlődtek a kémiai háború eszközei?

A nagy világháború alatt és után egészen új képet kapott a hadviselés. A világháborús évek idején egészen új fegyverek bukkantak fel és ennek következtében új fegyvernemek alakultak ki az egyes hadseregekben. A szárazföldi és a tengeri haderő mellé felsorakozott az ezeknél sokszorta mozgékonyabb, óriási távolságokat könnyűszerrel áthidaló, a földi és tengeri seregeknél jóval nagyobb eredménnyel bízó légi haderő. A gyalogság, lovaság, tüzéség, a seregek évszázados főfegyvernem csoportjai mellé felsorakoztak a páncéljárműves és a kémiai fegyvernemek is.

A harcikoszi és a mérges gáz alkalmazása meglepetés volt a harcoló csapatok számára. Meglepetés volt a nagyközönség előtt is, nem volt azonban újdonság a hadtörténelem ismerői előtt. Az ókori hadviselés során sokszor fojtó füsttel tüzték ki az ostromlott várak védőit. A peloponnésusi háború idején szurok- és ken keveréket gyújtottak meg és az így keletkezett „harcigázal” érték el azt, hogy az ellenséges város megadta magát. Az ókori gyújtóbomba szurok, gyanta, foszfor és nyersolaj keverékéből állott, a tengeri csatáknál pedig különösen bevált az ókori és középkori lángszóró, a nyersolajból, borkőből, mészből kevert görögütz. Mesterséges ködöt és mesterséges füstöt pedig akként állítottak elő az ókori hadvezérek, hogy fahamut, pernyét szórtak el, mikor az ellenség felé fujt a szél, azután vágatott lovakat kergettek szét, hogy a paripák patái ezt a könnyű port még jobban felkavarják, amely azután az ellenség szemét, száját, ellepte, könnyezésre és köhögésre készítette. A középkori várak falai közé olyan veszedelmes, sokszor mérges füstű bombákat vetettek az elmesz hajtógépek, amely bombák elége alkalmával keletkezett rejtett bűz és füst a vár elhagyására készítette annak védőit.

Az ókori és középkori gáztámadások általában csak könnyeztető, köhögésre készítő, nem pedig mérgező anyagokkal történtek. A középkori hadviselés nem alkalmazta a mérges fegyvereket. A török invázió veszedelme azonban sorompóba állította ezt a fegyvert is, mely semmivel sem volt borzalmasabb, mint az addig használt sok szűrő-vágó fegyver. Az ozmán-veszedelem ellen arzénal töltött füstbombák alkalmazását ajánlják az akkori haditechnika szakemberei. A XVI—XVII. század katonai szakkönyvei pedig leírják a gyújtó hatású és mérgező füstöt terjesztő kézigránátokat és agyugolyókat. A nagy polihisztor, Leonardo da Vinci, — aki mint haditechnikus is kiváló volt, — több értékes ötlete mellett kidolgozta az ellenséges állásokba fújtató arzén-gázok alkalmazásának tervét. Vinci után egymásután bukkantak föl a különböző gázháborús ötletek. Az addig használt mérgezőt és gyújtóanyag helyét átvették a gyújtóanyagait töltött agyúvédékek, a különböző háborúk idején pedig felvetődtek az érdekes, sokszor újnak látszó, sokszor csakugyan új ötletek.

A világháború kezdetén már vezettek a gáztámadást

A világháborúnak mindjárt a kezdetén felsorakoztak az egyéb fegyverek mellé a harcigázok is. A franciák azt a boremeceteszerrel töltött puskagránátot lőtték, amelyek segítségével a békeidőkben — 1912-ben először — Párizs környékén az apachebandákat tették ártalmatlanná. Az angol hadvezetőségnek annak a Dundonald tengernagynak tábornoki rangot viselő unokája tett előterjesztést gáztámadás végrehajtására, aki két emberöltővel azelőtt a krími háborúban kengőzzel akarta az oroszokat a Malakoff-bástyáról kiűzni. A Dundonald-unoka is SO₂-vel kevert füstfűtővel akarta elárastani a német árkokat, természetesen kihasználva a kedvező szélirányt. Kitchener azonban nem volt elragadtatva a tervezettől attól, hogy az admirálisokhoz, az admirálisok pedig azon a véleményen voltak, hogy a gázháború nem a tengeri, hanem kizárólag a szárazföldi harcra alkalmas. 1914 őszén a gáz-puskagránátokon és gáz-kézigránátokon kívül már ingerlő, de nem mérgező harcigázokkal — turpinnal — töltött lövedékeket lőtték a franciák és szemet-ortrot izgató füstanyakkal töltött erapneit használtak a német ágyúk.

A marnei csata után a megszállt állások harcaiban olyan fegyvert kerestek a szembenálló felek, amely áthatol a homokzsákokon és földhányásokon túl is, ahová a puskagolyó és agyúvédék nem tudott behatolni. A németeket pedig valóságos rákényszerítette a gázfegyver használatára az antantnál lényegesen kisebb ágyú- és aknavető készletük.

A német hadvezetőség már nem könnyeztető-köhögítő, hanem komoly mérgesgázt választott

első nagy gáztámadásának végrehajtásához. Felállították az első gáz-zászlóaljat és 1915 április 22-én — azon az emlékeztető napon, amelyet azóta a gázháború születésnapjaként emlegetnek — a délutáni órákban megkezdtek működni a földbeásott klórgáztartályok fujtatói és a fehéres-sárgás, embermagasságú gázfelhők lassan hőmpolyogtak az ellenséges állások felé. A német klórgáztaadásnak borzalmas hatása volt, a hadvezetőség nem is számított ennyi átütő, megdöbbentő sikerre: 6 kilométerrel húzódtak vissza a szembenálló francia és angol gyarmati csapatok.

Miért vált annyira veszélyes fegyverré a gáz?

Mi tette a kémiai fegyvert annyira divatosá? — kérdezhetnénk, — holott a mérgesgázokat már réges-rég ismerték a hadviselő felek. A XX. század bámulatoson fejlődött technikai kultúrája tette lehetővé azt, ami a középkorban csak terv maradt: nagytömegű és aránylag olcsó mérges gáz alkalmazását nagy területen. Manapság a roppant festékárú- és vegyiparok rövid idő alatt képesek nagy gáztömegek előállítására. Másrészt pedig a kezdetleges bűz- és kén-gázok helyébe valóban „hatásos” gyilkoló gázokat, mérgező füstöt és mindent roncsoló folyadékokat állított elő a modern kémia. És végül — megjelent és egyre nagyobb térrel hódított a legújabb kor haditechnikájában a repülőfegyver, amelynek egyik leghatásosabb fegyvere lesz a jövő háborújában a gáz.

A korszerű hadseregek kémiai csapattestjeinek feladata a harcúterem a védekezés, mint pedig a támadó harcigázok alkalmazása és a csapatok ködbe-füstbe való burkolása. A támadó harcigáz: gyorsan hőmpolygó, hamar elszálló mérges gázok, füstök, melyek már nem hatnak, mikor a támadó csapat az állást birtokba veszi. A kémiai háború védekező anyagai: sokáig a terepen maradó, nehezen hatástalanítható anyagok, főleg folyadékok, melyek mindent ellepnek és a támadó fél egészségének, ruhájának, élelmiszerének megtartásával fenyegetnek. A tüzéség lövi: a gázzal töltött gránátot, a gázcsapot fertőző taligával és a metropolisok utcáin látott locsoló autókhoz hasonló fertőző autókkal, mások mérges füstgyertyák égetésével árasztja el azt a terepet, amelyet az ellenség elől megvédeni akar. Amely területre viszont a támadás irányul, abba az irányba gázvető aknákat és gázfújtató szerkezeteket és mérges füstgyertyákat helyez el. A kémiai csapat katonája néha csak az a harcigázanyaggal indul útnak, ami a hátán elhelyezett a szélpermetezőhöz hasonló készülékben található, a terepfertőző raj a nagyobb mennyiségű mérges anyagot már a fertőző taligán cipeli, mások a fertőző autót, gázvető tankot használják. Sávfertőzés, foltfertőzés és kombinált fertőzés útján fecskenedezik be az utakat és a veszélyeztetett pontokat és az esetleg meghódítani akart helyeket.

A gáztámadás célja az élő, (ember, állat) és holt felszerelés, élelmiszer, hadianyag) tönkretétele. A harcigázanyagok nem csupán gázmű, hanem sokszor cseppfolyós, sőt szilárd anyagok.

Nem sokkal az yperni gáztámadás után az orosz fronton is fújtattak — nagy sikerrel — mérges gázokat az ellenséges állások felé a német gázcsapatok.

A mérges gázanyaggal töltött lövedékek és a gázfűtőeljárás alkalmazása után az angol csapatok használták elsőnek a gáz-aknavetést. Földbe épített, vékonyfalú vascsövekből kevés puskapor-töltés, máskor sürtített levegő vetette az ellenséges állások felé a mérges gázokkal töltött, a célbaérés után egy-kettőre szétrepedő gáz-aknákat. A háborús évek végéig valamennyi gázvető eljárást átvették a szembenálló felek, mégis, repülőgépről a világháború idején nem dobtak, sem pedig nem permeteztek gázt, sem pedig roncsoló mérges folyadékot.

A világháború befejezése után a győztes államok már egészen új fegyvernemként számoltak a mérges gáz alkalmazásával. Egymás után létesítettek gázvető csapatokat, mások kémiai csapat-testeket, a haditechnikai laboratóriumok egyik legfontosabb problémájuk pedig a mérges vegyi anyagokkal való kísérletezést tüzték ki a hadvezetőségek.

Általánosan ingerlő, fojtó, mérgező és hólyaghúzó harcigázokra oszlik fel a kémiai háború hatóanyaga. Az ingerlő harcigázok aránylag veszélytelenek; könnyeztetnek, heves viszketést, köhögést, máskor hányingert okoznak ugyan, de hatásuk rövidesen megszűnik. Közülük csak az arzén tartalmú ingerlő harcigázok veszélyesek. A fojtó harcigázok egyik legveszélyesebb anyaga a phosgén. Rendkívül alattomos fojtó mérge, hatását kezdetben alig lehet észrevenni, már nagy higitás mellett is rövid idő alatt okoz halálos mérgezést. A chlorkivén mérgező hatása hasonlít a phosgénhez, kísérő tünete erős gyomor fájdalom. A chlort a világháborúban tisztán használták, a jövő háborújában talán keverve fogják harcigáznak alkalmazni. A mérgező gázok közé tartozik még a cianhidrogén, amely mint sejtmérge, a véráramba jutva okoz oxigén-zavart és bénítja meg a tüdőt; a gyomorba jutott cianvegyület azonnali szívbénulást okoz. A szabadban hamar illan, úgyhogy kevésbé veszélyes. A szémonoxid is mérgező gáz, azért veszélyes, mert szintelen és szagtalan. A maró, illetve hólyaghúzó harcigázok tulajdonképpen nem gázok, hanem folyékony mérgek. Nehezen gyógyuló és rosszindulatú sebeket idéznek elő; ahová csak jutnak, megtámadják a szemet, a gyomrot és a tüdőt. Klasszikus képviselőjük a mustárgáz és a lewisit. A lewisit az amerikaiak nagy háborús meglepetésének indult, azonban nem értek el vele nagyobb eredményt. A mustárgáz ellen nem véd meg a gázálc, csak a gázvédő ruházat.

Új fegyvernem: a kémiai csapat-test

Mindezeket a veszedelmes harcigázokat — mint már mondtuk — részben a kémiai csapatok juttatják ki a harcúterem az ellenséges állásokba, részben a tüzéség lövi a zellenség háttárára, végül pedig repülőgépek dobják, illetve permetezik a mögöttes országrészek mit sem sejtő lakosai közé. A repülőgép útján végrehajtott gáztámadást a világháború alatt nem próbálták ki, a vezérkarok azonban szerte a nagyvilágban számoltak vele. A nagy metropolisok középületeit és ipartelepeit megsemmisítő, romboló és gyújtóbombák alkalmazásával párhuzamosan a fel nem készült lakosság nagy tömegének rövid idő alatt történő tömeges elpusztítását, valóságos kiirtását igéri a légi úton végrehajtott gáztámadás.

Japán tengerészkatonák bevonulnak egy Sanghai melletti faluba.

A japán—kínai háborúról szóló híradásokban sokat hallottuk emlegetni a szárazföldön is kitünően harcoló, szivós japán tengerészeket. Felvételünk azt a jelenetet ábrázolja, amint a japán tengerészkatonák előrsként bevonulnak egy kínai faluba.

Allandó panasz

Több mint huszonnégy-
órás késéssel kézbesítik
a távíratokat

Súlyos anyagi károkat okoz a posta mulasztása. Semmi eredménye nincs a reklamálásoknak

A postai kézbesítések ellen ügylátszik sohasem szünnék meg a panaszok. Szerkesztőségünkbe nap mint nap érkeznek olvasóinktól elkeseredett hangú levelek a postai szolgálat hiányosságairól, mulasztásairól és a tetemes anyagi károkról, amit elállal okoznak. Egyet a levelek közül most leközlünk és felhívjuk rá az illetékes postalgazgatóság figyelmét, szüntessék meg végre ezt a tarthatatlan állapotot.

Nem ritka eset nálunk, hogy a jól megfizetett távíratok több órai, sőt sokszor egész napi késéssel érkeznek rendeltetési helyükre. Két évvel ezelőtt Aradtól egy órányira fekvő Siria helységéből kaptam egy távíratot két vagy három napi késéssel. Természetesen jelentettem az illetékeseknek, tíz lelt még le is fizettem s az eredményről a mai napig sincsen tudomásom. Azóta nem egy ilyen természetű följelentést tettem az aradi postahivatal illetékesénél, Furnica Alexandru úrnál. A most szóbanforgó távíratot egy bucurestii barátom adta fel aug. 21-én délelőtt 11 óra 45 perckor Bucurestiben. Megérkezett Aradra másnap reggel 4 órakor, megkaptam délelőtt negyed 8 órakor. Miután a távíratban felszólítottak, hogy vasárnap délelőtt Dejen legyek, én nemhogy csak másnap délelőtt nem tudtam ott lenni, hanem az Aradról fél 10-kor induló legjobb csatlakozású gyorsot sem érhettem el. Rohantam a postahivatalba tiltakozni, ahol Furnica osztályfőnök úrhoz utasítottak. Ő azonban nem találta olyan súlyosnak a helyzetet, mert, mint 5 mondta, „itt csak a bucuresti hivatal mulasztott”. En ugyan megjegyeztem, hogyha legkésőbb reggel 8-kor megkapom a távíratot, akkor is idejében érkeztem volna, így azonban nem tudom, hogy nem-e hiábavaló lesz az odautazásom. Azza is érveltem, hogy a távírat tartalmának figyelemzetőleg kellett volna hatni a kezelőszemélyzetre. Furnica úr azonban kedves nyugodtan megmagyarázta nekem, hogy neki csak három kézbesítője van és ezért jobb és nagyobb teljesítményt nem tud elérni. Ha ő több kézbesítőt kér, akkor azt a választ kapja, hogy nem futja a költségvetésből, de ha akarok, hát reklamáljak. Nagyon kedves ez a keleti nyugalom, hiszen minék is igazsá magát, egy a fizetés, minék adjon ő nekem igazat, minék mutasson csak megértést is az én bajommal. Pedig baj lett belőle, mert én elutaztam Dejre és oda éjjel fél tizenkettőkor érkeztem meg, onnan okmányokat magamhoz véve, hétfőn reggel a satumarej vámnál kellett volna lennem, én meg akkor még Dejen csücsülttem. Egyszóval én dolgomvégezetlen jöttem haza és most azon gondolkozom, ki fogja nekem az úti-költségemet és a fáradságomat megtéríteni? Nem hlaem, hogy akad vállalkozó. Nem is az a bosszantó, hogy mulasztás történt egy vagy több egyén részéről, hanem az, hogy az illetékesek ilyen hanyagul kezelik a dolgozó adófizető polgárok ügyeit. Nem is szólva arról, kinek van kedve egy ilyen kárszenvedés után még reklamálni, amikor előre látja, hogy fáradsága kilátástalan. Azt is tudom, hogy csak nagyritkán fordul elő, hogy valaki nyilvánosan szóvá tegye az efajta panaszokat, talán mertelnének vele a lapok. En azonban kötelességemnek érzem, hogy felhívjam az illetékesek figyelmét, a sajnos sokszor nagyon hibásan működő postai gépezetre.

Breitmeyer József,
Arad, Calea Saguna 29/a.

Olaszország rendőrfőnöke Németországban.

Boccini, az olasz rendőrség parancsnoka a napokban Németországba érkezett, előkészíteni Mussolini útját. A határon Himmler Heinrich, német rendőrfőnök fogadta a külföldi vendéget.

Képünk a két rendőrfőnököt ábrázolja

Tovább kalózkodik
a titokzatos tengeralattjáró
a Földközi-tengeren

Több torpedót lőtt ki egy angol hajóra, amely járőr-
szolgálatot teljesített a spanyol partok mentén

Nemzetközi értekezlet összehívását javasolja
az angol kormány

Londonból jelentik: Még kedde virradó éjszaka a Földközi tengeren egy ismeretlen tengeralattjáró megtámadta a „Hawock” nevű angol torpedórombolót. A titokzatos tengeralattjáró több torpedót lőtt ki az angol hadihajóra, de azok egyike sem talált. Londoni jelentés szerint az angol torpedóromboló járőrszolgálatot teljesített a spanyol partok mentén. A hajó kapitányának jelentése szerint a „Hawock” fölvetta a harcot a titokzatos támadóval, tüzelt reá, de az eredményt nem tudta megállapítani. Szerdára virradó éjszaka a „Hardy” és „Hiperion” angol hadihajók azért szedték fel nagy gyorsasággal horgonyaikat és indultak el Gibraltárból a Földközi tengerre, hogy felkutassák a támadó tengeralattjárót. Később még két torpedóromboló indult a támadó hajó felkutatására.

A „Hawock” torpedórombolót ért torpedó-
támadással kapcsolatban az angol lapok meg-
állapítják, hogy

egyetlen angol hajó sincs többé bizton-
ságban a Földközi-tengeren.

A helyzetet most már az angol kormánykörök is rendkívül súlyosnak tartják és beavatott körökben szerdán este olyan hírek keringtek, hogy az angol kormány a népszövetségi ülés-
szak végén javasolni fogja, hogy

üljenek össze nemzetközi értekezletre a
Földközi tengeren érdekelt hatalmak

és beszéljék meg, milyen eszközökkel lehetne véget vetni a Földközi tengeren uralkodó anarchikus állapotoknak.

NEGY TORPEDÓROMBOLÓ KUTATJA
A REJTÉLYES TENGERALATTJÁRÓT, AMELY
MÁR EGY MÁSIK HADIHAJÓT IS MEG-
TÁMADOTT.

A „Central News” csütörtök reggeli száma
ujabb torpedótámadásról ad hírt.

Ezt az értesülést azonban még nem erősítették meg. A hír szerint

a „Galathea” angol hadihajót érte volna
ugyanolyan támadás, mint a Hawockot.

A „Galathea” is a Baleári szigetek környékén cirkált, amikor a támadás érte. A torpedók azonban most sem találtak. Az angol admirális el van tökévelve, hogy minden eszközzel felkutatja a rejtélyes tengeralattjárót, melynek sorozatos támadásai bízhatatlan igazságot keltenek az angol politikai és közvéleményben. Az angol sajtó úgy állítja be a sorozatos támadásokat, hogy azokkal nemcsak Angliát,

de az ellenőrzésben résztvevő valamennyi hatalmat érte támadás.

A támadó tengeralattjáró felkutatására
indult négy torpedóromboló jelenleg
Alicante és Valencia között cirkál.

Ha rövid időn belül a kutatás nem jár eredménnyel, még több hadihajót vonnak össze a Földközi-tengeren.

Az angol hadihajók utasítást kaptak,
hogy újabb támadás esetén tengeralattí
bombákkal válaszoljanak.

A „Hawock” kapitányának jelentése szerint a torpedóromboló több ízben ilyen tengeralattí bombát lőtt ki a támadó tengeralattjáróra, de semmi jel sem mutatott arra, hogy a bombák találtak volna.

A CHAUTEUPS KORMÁNY
A KOMMUNISTA MINISZTEREK NYOMÁSÁRA
SZAKITANI AKAR A BENEMAVATKOZÁS
POLITIKÁJÁVAL.

Párizsból jelentik: A jobboldali francia lapok éles támadást intéznek a kormány ellen amiatt, hogy az tiltakozni akar a Santander elfoglalása után Mussolini és Franco között lefolyt táviratváltás ellen. A „Journal des Debats” így ír:

Ugy látszik, hogy a Chautemps kormány a kommunista és szociálista miniszterek nyomására szakítani akar a benemavatkozás politikájával. Reméljük, hogy Anglia magatartása a francia kormányt meggondolásra fogja kényszeríteni. Anglia nem hajlandó csatlakozni a francia tiltakozáshoz és igyekszik jobb belátásra bírni a népfrent vezetőit, akik nem riadnak vissza attól sem, hogy háboruba sodorják az országot.

Messzemenő következményekkel járhatnak
a földközi-tengeri események

Londonban rendkívüli minisztertanácsot hívnak össze. —
Kétségtelen, hogy a kalózkodó búvárnaszád a spanyol
vörösek érdekeit szolgálja

Londonból jelentik: Most már kilenc angol hadihajó kutat a „Hawock” torpedóromboló rejtélyes támadója után. A „Daily Express” szerint

a torpedórombolót kétségtelenül spanyol köztársasági búvárnaszád támadta meg.

A helyzetet Angliában súlyosnak tartják és Eden távbeszélőn állandóan összeköttetésben áll a Skóciában tartózkodó Chamberlain-nel. Az ügyben csütörtökre rendkívüli minisztertanácsot hívtak össze.

Párizsból jelentik: A francia sajtónak az a véleménye, hogy

a földközi-tengeri események igen súlyos helyzetet teremtettek s a „Hawock” elleni támadás igen messzemenő következményekkel járhat.

Ugy az angol, mint a francia közvélemény a helyzet haladéktalan tisztázását sürgeti. Egyes francia lapok, mint az „Excelsior” és az „Oeuvre” Olaszország terhére akarják irni a támadást. Ezzel szemben a „Journal” rámutat arra, hogy a támadás Franco ügyének semmiképp sem vált volna hasznára. A titok nyitját tehát nem csupán az egyik oldalon kell keresni! A „Petit Journal” szerint

a támadás összefüggésben áll a „Lepzig” ellen annakidején elkövetett támadással és mindkettő a szovjet érdekeit szolgálja.

Diplomáciai szempontból — mint a francia lapok megállapítják, — a földközi-tengeri események Franciaország malmára hajtják a vizet, amennyiben alátámasztják a semlegeségi bizottságnál francia részről tervezett tiltakozást.

Harminchatezer „örökös” tart igényt a Schaffer-féle amerikai örökségre

Decemberben hozza meg döntését a filadelfiai bíróság a nagyösszeű örökség ügyében

Timisoara. Saját tud. Évek óta általános érdeklődés kíséri az amerikai Schaffer-féle dollárörökség ügyét. Több országban, így nálunk is, sokféle keresték a különböző Schaffer-családok az anyakönyvi adatokat, amelyekkel bizonyíthatóak volna, hogy rokonságban állnak azzal a Schaffer Christiónnal, akinek leánya Garrett Henrietta sokmillió örökséget hagyott hátra.

Jugoszláviából érkezett jelentés szerint egy Ludwig Adám nevű nagybecskereki ügyvédi írnok, akiről már többször megírták, hogy komoly örökös, most személyesen járt Amerikában és az illetékes filadelfiai bíróságnak bemutatva okmányait. Ez az ügyvédi írnok egy részvénytársaság költségén tette meg a nagy utat:

Jugoszláviában ugyanis még annakidején egy Schaffer-részvénytársaság alakult, amely az örökösöknek lehetővé teszi — megfelelő haszon reményében — hogy sokmillió örökségükhöz jussanak. Ludwig azzal a hírrel tért vissza, hogy összesen mintegy harminchatezer ember örökösödési igényét jelentették be, de a bíróság javarészüket már elutasította. Harminchatezer ember: egy egész hadsereg! Ludwig több rokonával egyetemben legközelebb újra Amerikába megy — ugyancsak a részvénytársaság költségén — ugyanis december 2-án tartja meg a filadelfiai bíróság az örökség ügyében a tárgyalást. A jugoszláviai híradás Timisoarán is feltűnést keltett: itt is számos „örökös-jelölt” él.

A gabona-, állat- és gyümölcskivitel megkönnyítésének kérdésével foglalkozott a kormány gazdasági bizottsága

Intézkedések történnek a tüzelőanyag árának méltányosabb megállapítására

A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott Incullet helyettes miniszterelnök elnöklése alatt. Pop Valér ismertette a külkereskedelmi helyzetet, kimutatva, hogy az augusztus bavi ideiglenes adatok figyelembevételével

a román kivitel értéke a folyó év első nyolc hónapjában 20 milliárd leire rugott, ami kilenc milliárd lei többletet jelent a behozatalhoz képest.

A miniszter bejelentette, hogy az év hátralévő négy hónapjára is ugyanilyen kedvező kilátások vannak. Mihai Negura kijelentése alapján

a gazdasági bizottság foglalkozott a gabona-termés értékesítésének kérdésével és intézkedéseket fogantatosított a gabonakivitel növelésére és az árak tartására vonatkozólag.

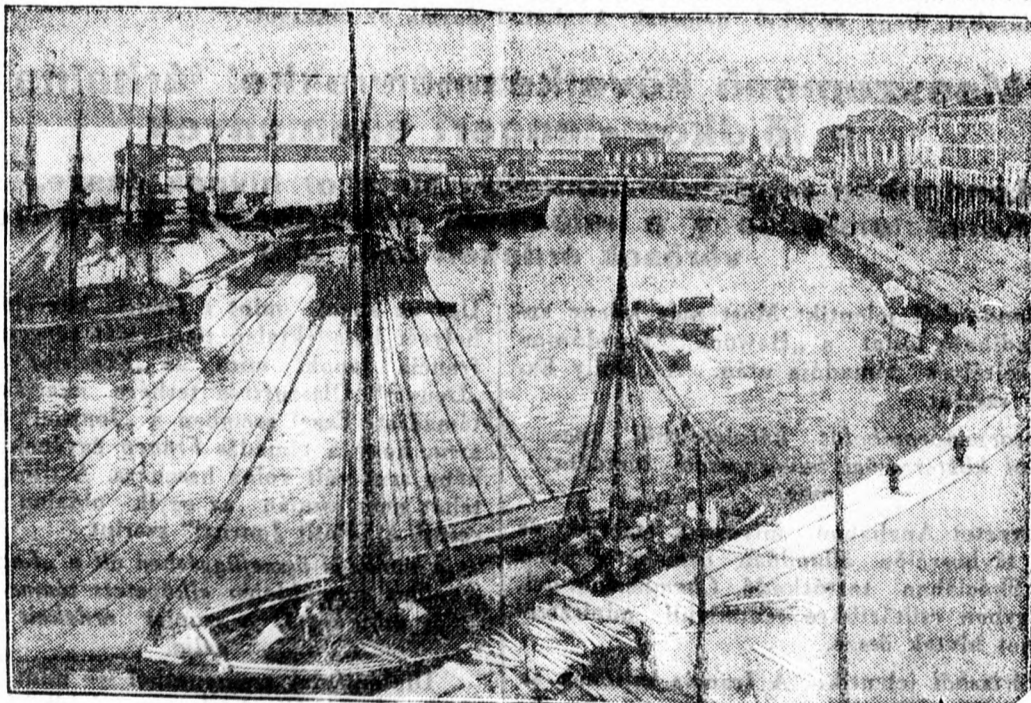
Az állatkivitel növelése érdekében a gazdasági bizottság elhatározta, hogy a kivitt élő

bivaly-tehén kilogrammjaként 3 lei, élő birka kgjaként 2 lei kiviteli jutalékot engedélyez szeptember 1-ével kezdődőleg a Görögországba, Palesztinába, Szíriába, Egyiptomba, Máltába és Líbiába történő kivitelnél.

A gyümölcskivitel megkönnyítése céljából a gazdasági bizottság elhatározta, hogy a Nemzeti Banknak járó szabad deviza hányadot 10 százalékról 5-re szállítja le

és a 38 százalékos valuta premium 5 százaléka a Nemzeti Bankot illeti.

A kormány gazdasági bizottsága foglalkozott azután a tüzifa kérdésével és a fűtésre, valamint a mezőgazdasági gépeknél használt folyékony tüzelőanyag olcsóbbá tételének kérdésével és intézkedéseket határozott el az árak méltányos megállapítására, amely intézkedéseket az ipar- és kereskedelemügyi miniszter haladéktalanul fogantatosít.

A gijoni kikötő látképe.

Santander elfoglalása után Gijon ellen vonultak a spanyol nemzeti csapatok. A város polgársága és katonasága — a legújabb híradások szerint — harc nélkül átadja a várost Franco tábornok csapatainak. Képünk Gijon város kikötőjét ábrázolja.

A vérbefojtett földműves-sztrájkjal kapcsolatban tovább folynak Lengyelországban a letartóztatások

Varsóból jelentik: Galiciában tovább folynak a letartóztatások a vérbefojtett földműves-sztrájkjal kapcsolatban. Zakopaneban elfogták Kot egyetemi tanárt, akit azzal vádolnak, hogy egyike a sztrájk megszervezőinek.

Az izgalmak egyébként itt-ott még mindig tartanak. Egyes helyeken a parasztok megtámadják vezetőiket és amiatt, hogy bele vitték őket a véres sztrájkba, felgyújtják házaikat és terményeiket.

A 250 leiesekről... Timisoara. Saját

tud. Az utóbbi időben sok panasz és baj volt a kétszázötven leiesek miatt. Nagy a bizonytalanság ugyanis a valódi és a hamisított kétszázötvenesek körül. Megesik, hogy ugyanarra a pénzdarábra, amelyet két üzlethez hamisnak találtak, a harmadikban rámondják: „Ez kérem jó, de a másik...” Bonyolódott a helyzet azzal, hogy egyes postahivatalokban és a telefonnál egyáltalán nem fogadnak el semmiféle kétszázötvenleiest. Emiatt már a Kereskedők Egylete a Kereskedelmi és Iparkamara közbenjárását kérte. Most aztán nagy meglepetésre a nyugdíjakat úgyszólván kizárólagosan kétszázötven leiesekkel fizették az adóhivatalok. A nyugdíjasok eddig sokat panaszkodtak amiatt, hogy majdnem az egész nyugdíjukat egy- és kétéleesekben, néha ötleiesekben fizetik. Több nyugdíjas zsákot vitt magával, hogy hazavihessen az ércpénzben kapott nyugdíjat. Előfordult az is, hogy az adóhivatalban nem számolták, hanem mérlegen mérték a pénzt s úgy adták át a nyugdíjasoknak. Most, hogy kétszázötvenleieseket kaptak, természetesen könnyebben vihették el a pénzüket. Viszont általánosságban mindenki azt hangoztatja, hogy nem szabad ezentul senkinek a kétszázötven leieseket visszautasítania. Hiszen az adóhivatalok hozták forgalomba, nagy tömegekben s így lehetetlen, hogy ugyanazt a pénzt, amelyet az egyik hivatal kiad, a másik visszautasítsa.

Az eddigi hat autóbusszjárat helyett mindössze egy közlekedik Satumare és Baia Mare között

Saját tud. Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy Baia-Mare és Baia-Sprie között kétlovas kocsit bonyolítja le a személyforgalom tetemes részét, mert az utazó közönség nem bírja megfizetni a CFR-autóbusszok felszólított vitéldiját. A két bányaváros közötti kilenc kilométeres út oda és vissza 52 leibe került az eddigi 32 lei helyett, viszont a lovaskocsin mindössze 24 leit kell fizessen az utas oda és vissza. Nem különb a helyzet a nagyobb távolságú melegeknél sem. Satu-Mare és Baia-Mare között például mindössze egy járatot hagytak meg, holott a Mera-autóbusszjárat idejében hat kocsit indult Baia-Marera és vissza. A CFR azonban leállította a járatokat s csak a délután két óras társasgépkocsit hagyta meg. Ezzel azt akarják elérni, hogy az utazóközönség visszatérjen a vonalhoz, amely a magántársaságok által kezelt autóbusszjáratok olcsósága miatt vált népszerűtlenné. A társasgépkocsik leállítása több satumaremegyei községet igen közelről érint. Livada község el van zárva a külvilágtól, a vonat messze elkerüli, a bicsadi keskenyvágányú pedig órákig dőcög a megyeszékhelyig. Valea-Borcutului és Tăuți-Măghăraus községek lakossága szintén társasgépkocsin közlekedett a két város felé. Az ardusadi vonalon sem különb a helyzet. Számtalan község veszítette el összeköttetését a városok felé az autóbusszok leállításával. Somcuta felé már hetek óta szünetel a társasgépkocsi-forgalom. Az érdekelt községek értesüléseink szerint a megyefőnököt kerik fel, hogy járjon közbe a CFR vezérigazgatóságánál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre 600, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 55 P, negyedévre 15 P.
Egyes országok: Egész évre 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csaj szerkesztő: **dr Sulyok István**

Csaj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat sem örlnek meg és nem adnak vissza.
Csekk választékos magánlevelekre válaszolnak.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő melegebb lesz, az ország nyugati felén még lehetnek zivatarok.

A ROMÁNIAI VÁROSOK KONGRESSZUSA BRAILABAN. Bucurestiből jelentik: A romániai városok ezében október 14 és 15-én tartják kongresszusukat Brailában. A kongresszus tárgysorozatában szerepel a városoknak az állammal szembeni pénzügyi kötelezettsége is.

Hétfőn iktatják be Bihar megye választott tanácsát. Saját tud. Churila Augustin alispán hétfőn délelőtt tíz órára tüzte ki a választott tanács beiktatását. A közigazgatási törvény előírásának értelmében az ünnepélyes ülés megnyitása után korelnökök választanak a tanácsosok s a korelnök elnöklése mellett választják meg annak az öt szakbizottságnak az elnökeit és tagjait, akik a vármegye ügyeit intézni fogják. A szakbizottságok elnökei hivatalból tagjai a kistanácsnak is. A július 20-án megtartott megyei tanácsválasztás eredménye alapján a választott tanács tagjai a következők lesznek: Liberálisok: Bica Lajos, Banutiu P. Andrei, Borcea Onisifor, Ilie Florian, dr Lascu Octavian, dr Andru Aurél, Babao Vasile, Hager Gheorghe, dr Petri Emil, Craciun Teodor, Bradian Nicolae, Clonda Nicolae, dr Teudan Florian, Sime Dimitru. Vaidisták: dr Popoviciu Péter, Buteanu Joan, Barna Augustin, Popoviciu Victor, Tirban Mihály, Laza Petru, Simion Vasile, Mihail Joan, Sfarlea Gheorghe. Magyar Párt — Nemzeti Párt — Szociáldemokrata Párt: dr Roxin Teodor, Maior Gheorghe, dr Markovits Mano, Catona Joan, dr Dejeu Aurél, dr Bözörényi Emil, Pop Gligore, Anastasie Constantin, dr Gyöngyösi István, dr Valda Virgil, Marcau Nicolae, dr Ufalussi Sandor. A választások megejtése után az új tanács azonnal megkezdte működését.

CSAK ROMÁN TANÁROK TARTHATNAK „OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁT” A KÖZÉPISKOLÁKBAN. Bucurestiből jelentik: A népnevelésiügyi miniszter elrendelte, hogy az úgynevezett osztályfőnöki órákat csak román tanárok tarthassák a középiskolákban. Zsidók és általában kisebbségek nem lehetnek osztályfőnökök. Az intézkedés nyilván csak az állami középiskolákra vonatkozik.

Megvonják a CFR alkalmazottak egyesületétől szövetségének jogi személyiségét. Bucuresti. Saját tud. A vasuti kormányzati tevélet kérésrel fordult az igazságügyminiszterium mellett működő jogszemélyiség bizottsághoz, hogy vonja meg a CFR alkalmazottak egyesületét és szindikátusait szövetségének jogi személyiségét. A bizottság a két fél meghallgatása után a jogszemélyiség megvonása mellett döntött és ily értelmű felterjesztést tett a minisztertanácsnak, amely a megvonás kérdésében majd véglegesen határoz.

EGYSÉGES TIPUSU UTLEVELEKET JAVASOL A BÉCSI RENDŐRSÉG. Bécsből jelentik: A bécsi rendőrség emlékiratot dolgozott ki, amelyben indítványt tesz az öt világrész valamennyi rendőrhatalmának, hogy állítsanak ki egységes utlevelet és ezzel akadályozzák meg az utlevelek oly gyakori hamisítását.

Ingyenes felvétel zárába. Assisi Szent Ferenc Leányai betegápoló rendjének egy kegyes jötevője lehetővé tette azt, hogy komoly hivatással bíró 10 oly hajadont, akik a középiskolának legalább 4 osztályát jeles eredménnyel elvégezték, hozomány és kelengye nélkül felvehetnek rendi jelöltnek. Elettör: 16—30 év. Személyesen vagy kérvény útján (ez utóbbi esetben fénykép, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítvány, valamint állampolgársági bizonyítvány és keresztlevél csatolandó). A rend tartományi Főnöknőjénél lehet jelentkezni, cím: Radna, 200. Arad, Str. Alexandru Nr. 3.

Zürichi zárlat. Párizs 16.26 háromnegyed, London 21.61, Newyork 435 háromnegyed, Brüsszel 73.32 fél, Milánó 22 fél, Amszterdam 240.05, Berlin 175, Bécs — schilling 80.25, Prága 15.20, Varsó 82.35, Belgrád 10, Bucuresti 325.

* **Az Orsolya-zárdában** ez év szeptemberében megnyílik a Montessori kisdudó. Modern épület, kert közepén a legkényesebb igényeket is kielégítő modern felszereléssel. A beiratás megkezdődött szeptember 1-én és tart szeptember 10-ig.

ELHALASZTJÁK RYDZ-SMIGLY ROMÁNIAI UTJÁT. Varsóból jelentik: Itteni politikai körök szerint a bucuresti lengyel és a varsói román követség nagykövetségi rangra emelését elhalasztották. Mint hírlék, Rydz-Smigly tábornagy romániai útja is halasztást szenvedett.

Nagy gondot fordítanak Romániának a belgrádi nemzetközi kiállításon való részvételére. Bucurestiből jelentik: Az ipar- és kereskedelmi miniszteriumban egy Pop Valér miniszter elnöklése alatt tartott értekezlet, Romániának a belgrádi nemzetközi kiállításon való részvételével foglalkozott és elhatározta, hogy az a részvétel a lehető legreprezentatívabb legyen.

ELTILTOTTÁK A PÉNZÜGYI TISZT-VISELŐKET A SZERENCSEJÁTÉKOKTÓL. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium azzal az esettel kapcsolatban, hogy Constantinescu vámfőnök, akit szabálytalanságokon értek és a sínaiti kaszárnyában jászotta el a pénzt, eltiltotta a pénzügyi tisztviselőket a szerencsejátékoktól.

MASSARYK VOLT KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK SÜLYOSAN MEGBETEGEDETT. Prágából jelentik: Massaryk volt köztársasági elnököt csütörtökre virradó éjszaka súlyos rosszullet fogta el. A rosszullet néhány óra múlva elmúlt s a volt elnök állapota reggel újból kielégítő volt. Massaryk Jan londoni cseh követ, aki jelenleg Lanyban tartózkodik, azonnal értesítette Benes elnököt és Hodza miniszterelnököt Massaryk betegségről. Benes és Hodza a hír vétele után a volt köztársasági elnök betegágyához szettek.

ECKHARDT TIBOR ANGLIAI KÖRUT-RA INDUL. Londonból jelentik: Az Uj Nemzedék értesítése szerint Eckhardt Tibor szeptember második felében Angliába utazik s Londonban és több nagy városban külpolitikai előadást tart. Eckhardtot több angol klub és egyetem hívta meg előadásra.

NEGY KOROSZTÁLYT HÍVNÁK BE AZ ŐSZI HADGYAKORLATOKRA. Bucurestiből jelentik: Az őszi királyi gyakorlatokra az 1931, 1932, 1933 és 34-es korosztályokat hívják be. Ebben az évben a behívás két szakaszból, szeptember 6-án és október 5-én fog történni.

Jubileumi előadás. Timisoara. Saját tud. Rittinger Imre ismert drámai színész annakidején a helybeli második kerületi római katolikus ifjúsági egyesület műkedvelői színpadán kezdte meg színpadi szereplését. Már akkor feltűnt tehetséges játékaival, kitűnő alakító képességével. Azóta tudását ezakszerűen fejlesztette, hivatásos színészsé vált, de mindig megmaradt a katolikus ifjúsági egyesület tagjának. Az egyesület most, hogy Rittinger Imre színpadi szereplésének tízéves jubileumát érte el, jubileumi előadást rendezett és színrehozta a Sárga csikó népszínművét. Nagyszámú közönség jelent meg, amely lelkesen ünnepelte a szereplőket: Rittinger Imrén kívül közreműködtek Péter János, Pejacevics János, Korber Miklós, Walter Károly, Degrell Imre, Kópácska Pál, Preidt János, Péter Jánosné és Berger Lonci, akik kedvesen, tehetségesen játszottak.

Bangha Béla:

Dél keresztje alatt

P. Bangha Béla S. J. délamerikai utleírás.
— 90 képpel illusztrálva színdús tartalom
250 lap

A díszes, színes fedőlappal ellátott könyv dró

kemény
fűtésben **125 lei.**

Kapható könyvosztályunkban.

Feljegyzések

Nincsen ország, melynek ne lenne vidéke, hol a népi fejlődést az egyke pusztítja, mert nincsen nép, melyet valahol ki ne kezdett volna az anyagelvűség, az „észszerűség” ragados és kényelmes tanítása.

A magyar nép települő helyei közül a dunántúli Ormányságot. Baranya megyének déli csücskét támadta meg a legjobban ez a korszerű kórság. A cikkek végtelen sorozata, egész könyvek láttak már napvilágot a hét ormánysági községnek lassu pusztulásáról, hol egész házsorok állanak bedeszkázott ablakkal, mint a lehunyt szemű halottak. Vanak falvak, hol egyetlen iskolás gyermek nincsen s temetői csend honol a díszes kőházak tövében, a tágas udvarok felett.

A magyarországi társadalom egyik nemzeti szervezete, a vitézi rend most érdekes eszközökkel vette fel a küzdelmet a nagy népi baj ellen. A hét községben hatvan vitézi telep családnak szerzett 15—20 holdas birtokot, teljes felszereléssel, a szükséges jószággal, lakóházzal, istállókkal, gazdasági gépekkel együtt. Még forgótöket is kapott minden telep-gazda — 500 pengőt.

A telepítő munka két év óta teljes csendben folyt és csak most került nyilvánosságra, amikor az új gazdaságok gyökeret eresztettek és immár bizonyos, hogy a mű sikerült.

Nem mindennapi kísérletről van ugyanis itt szó. A telepésnek nemcsak jó gazdának, érdemes harcosnak kellett lennie. A legfőbb feltétele az volt, hogy mindezeket kívül — sok, minél több gyermeke legyen.

A hatvan telepes család — 272 gyermekkel vonult be új munkahelyére. Azt jelenti ez, hogy ezeknek a családoknak átlagosan legalább négy gyermeke van, de akad olyan is, ahol hét-nyolc főből áll a gyermekhad.

Vérátömlesztés. A beszámoló az azt mondják, hogy az újszerű műtét valóban kitűnően sikerült. Az iskolák benépesültek. Az utcák csendjét gyermeklárma veri fel. A halovány, pusztuló községek arcát egyszerre újra előnti az élet, a vér áldott pirja.

Az ünnep után pedig megindul a láthatatlan lassu küzdelem. Nemcsak az új gazdák küzdelme az új viszonyokkal, a földdel és a falvak régi szokásaival, hanem még mélyebben és még kevésbé láthatóan: az anyagelvűség azzal a tiszta és természetes étellel, melynek a nyomában sokasodás és virágzás jár. Olyan kísérlet ez, amelyre érdemes figyelni. (Skin).

MEGTÁMADTÁK VARSÓBAN A SZOVJET IDEGENFORGALMI IRODÁJÁT. Varsóból jelentik: Szerdán este revolverrel fölgyverkezett fiatal emberek betörték a szovjet idegenforgalmi iroda az „Inturist” varsói helyiségébe. Az iroda kommunista alkalmazottait bántalmazták és több okmányt és utlevelet magukkal vittek.

Meghalt a romániai cigányvajda. Bucurestiből jelentik: Tegnap egy vascamegyei faluban hirtelen meghalt Lazaruca, a romániai cigányok vezére. Lazaruca éppen politikai körúton volt, hogy a cigányokat a cuzista pártha megszervezze. Temetésén ezer cigány vesz részt, ötven zászlóval. A temetési menetet kétszáz muzikus cigány fogja kísélni.

EGYSÉGBE AKARJÁK FOGLALNI A BANATI SZÖVETKEZETEKET. Timisoara. Saját tud. Negura Mihai szövetségi miniszter a Banatban járt. Timisoarán előadást tartott a szövetségi munka fontosságáról és kijelentette, hogy a banati szövetségeket, a kisebbségeket is beleértve, bizonyos egységbe kívánja foglalni. Ilyen irányú tárgyalásokat is folytatott aztán a miniszter, aki a különböző szövetségeket meglátogatta, majd a vidéki gazdasági iskolákat és állami mintagazdaságokat is meglátogatta.

Figyelmeztetés! Az oradeai református püspöki hivatal az alábbiak közlésére kérte fel lapunkat: „A református püspöki hivatalnak tudomására jutott, hogy egy ismeretlen egyén Sulyok István püspök aláírásával a helybeli Református Arvaház javára a környéki falvakban — legutóbb Santau-Maren — készpénzt és terményt gyűjt. Minthogy sem Sulyok István püspök, sem pedig hivatala gyűjtőívet nem irt alá és nem bocsátott ki, a püspöki hivatal figyelmeztet mindenkit, hogy a gyűjtő visszaélést követ el és ha valahol ismét jelentkezne, haladéktalanul adják át a hatóságok közegnek.”

Oradea város időközi bizottságának ülése. Sajtótud. Fodor Péter polgármester elnöklété alatt tartott ülést a város időközi bizottsága. A Munkásszövetség 50 ezer lei segítyt kért a Munkásotthon építési költségeihez. A tanács a kérést elutasította, mivel jelenleg nem áll megfelelő fedezet rendelkezésre, de a polgármester kijelentette, hogy a jövő évi költségvetésbe felveszik a segítségösszeget. — Popovici Traian tanácsos ezután részletesen vázolta a szegénységélyezés ügyét. Kifejtette, hogy a város költségvetésében 200 ezer lei van felvéve e célra, de ez az összeg nem elegendő s éppen ezért széleskörű gyűjtést javasol. Felhívást kell intézni vallás és nemzeti-ségi különbség nélkül a város polgárságához, hogy a szegénységélyezési ügyet támogassák. Popovici Traian előterjesztésére Fodor Péter polgármester válaszolt. A város elsőrendű köteleessége, hogy támogatásban részesítse a munkanélkülieket és az arra rászorulókat s éppen azért felkérte Popovici tanácsost, hogy állítson össze egy szegénységélyező bizottságot s a jövő ülésen kész munkatervet nyújtson be. A gyűlés végén Stamatopol Alfonz tanácsos kérte, hogy az üzemek terjeszték be az utóbbi évekről szóló kimutatásait.

BORZALMASEREJÜ TÁJFUN DEL-KINÁBAN. Londonból jelentik: Csütörtökön reggel borzalmas tájfun pusztított Hongkongban. A tájfun egész városrészeket döntött romba. A nyugati városrészekben heves tüzvész pusztított. Számos hajó elsüllyedt. Közelebbi részletek még hiányoznak, mert Hongkonggal minden összeköttetés megszakadt, még a rádió sem működik. Attól tartanak, hogy igen sok ember életét veszítette.

HA A SARKVIDÉK JÉGTÖMEGE EL-OLYVADNA... Párizsból jelentik: M. I. Humphreys amerikai természettudós a sarkvidéki jégtömegekre vonatkozó mérések és becslések alapján kiszámította, hogy amennyiben az északi és déli sarkvidéken feltorlódtott jég hirtelen elolvadna, valamennyi tenger színvonala 45 méterrel felemelkednék s hatalmas kiterjedésű szárazföld kerülne víz alá. Franciaországban az új óceán partja Compiègne körül volna, Belgium, Hollandia és Anglia teljesen víz alá kerülne. Humphreys szerint valószínű, hogy a legendás Atlantisz elsüllyedése is hasonló tengeráradás következménye volt.

Satumarej hetivásár. Sajtótud. A kivitelezés szünetelése érzékenyen befolyásolta a szerdai terménypiacot, bár az export az itteni termelőket csak közvetve érinti. A kivitelezési viszonylatban gyöngye termés ugyanis csak belföldi fogyasztásra alkalmas és most a minőségileg jobb aradi és timişoarai búzát vásárolják. A hetipiacon a felhozatal kisebb volt a multheténél, a vásárlás lanyhulása kedvét zegi a gazdáknak is. Az állatvásáron némi élénkség uralkodott, különösen hizlalni való sertést kerestek sokan. Árak a következők voltak: úza 410—440, rozs 460—470, árpa 350—360, zab 3330—340, ujrakraforgó 350—360, ótengeri 340—360, ónapraforgó már nincs a piacon. Állatárak: Vágómarha kövérebb 13—15, sovány marha 11—13, tehén vágásra 10—11, borjú darabja 1000—1400, sertés hizott 20—22, soványabb 18—20, fejstehen 6—8 ezer lei.

II. Péter, jugoszláv király családja körében.

Szeptember 6-án ünnepli a kis Péter király születésnapját. Képünkön (x-el jelölve) látható Jugoszlávia fiatal uralkodója, családjának körében.

* **Uj ügyvédi iroda.** Dr Mike Antal megnyitotta ügyvédi irodáját Targu-Săucuesen, a járás-birosággal szemben. Fenechiu közjegyző volt irodájának helyiségében.

HOGYAN VALLATNAK MOSZKVBAN? Londonból jelentik: Az angol ideggyógyászok körében élénken foglalkoztatja az a kérdés, milyen eszközökkel csikarhatta ki a moszkvai hadbírósg a legutóbbi politikai perek során halálraítélt vádlottak vallomását. A Lncet című orvosi szaklap írja: Pusztán bódítószerekkel vagy hipnotizálással nem lehet magyarázni a vádlottak feltűnő elismerését. Alig tehető fel, hogy a jelenkor logerőszakosabb, legagyafurtabb elméire egykönnyen lelki kényszert lehetne sikerrel gyakorolni. Azonban feltehető, hogy bódítószereket és hipnotizist egyszerre alkalmaztak. Ebben az esetben a hipnózis azt a hatást gyakorolhatta, hogy a hipnotizált egyén saját lelkiismerete sugallatának tartja a hipnotizáló akarát, akinek parancsait úgy követi, mintha saját belső elhatározása volna.

**Gyomor-fájdalmak
rossz emésztés
gyomorgéget
gyógyít**

Bullrich-So

PROBAZACSKO 10-LEI-100gr CSOMAG 28-LEI

HA A BETÖRŐ „MUNKA KÖZBEN” SZERELMES LESZ. Newyorkból jelentik: Beagan Jenő, Newyork legrettegettebb falmászó betörője idei századik betörését kísérelte meg és egy előkelő newyorki bérház hatodik emeleti lakásába mászott be. Az erkélyről a hálószobába jutott, hol a lakás úrnője, a szépségeről híres Moessner Magda békésen aludt, aranyhaja szikrázott a holdfényben. A fiatal betörő a szokatlan látványtól fejét vesztve térdre hullott az alvó nő előtt, ki a zajtól felébredve segítségért sikoltott. Beagant elfogták. A bíróság előtt elkeseredetten jelentette ki: „Életemben először lettem munkaközben szerelmes és ez volt a vesztém”.

Megjelent az „Erdélyi Szemle”. Hosszabb hallgatás után ismét megjelent országgrészünk egyik legrégebb folyóirata, a ma már huszonkettedik évében járó „Erdélyi Szemle”. S. Nagy László nagy lelkesedéssel szerkesztett lapjának új száma bővelkedik érdekes cikkekből. Tartalmából kiemeljük: S. Nagy László: a Duna ígérete című cikkét, Finta Gerő művészi Eminescu fordítását, az eleven Figyelő rovat tartalmas könyvismertéseit, az új magyar élet kezdetén című cikket. A tartalmas színi és közgazdasági hírek egészítik ki. A Szemle előfizetési ára lelkészeknek, tanítóknak, kistisztviselőknek évi 200, magánosonak 300, kereskedőknek 4—500 lei, vállalatoknak, bankoknak évi 1000 lei, Megrendelő Cluj, Calea Marechal Foch 37.

BÍRÓSÁGI ZÁRLAT ALÁ KERÜLT A FEGYVERCSEMPÉSZŐ „LOLA” NEVŰ HAJÓ. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a constantai kikötőben horgonyzó „Lola” nevű gőzösről a kikötőparancsnokság kirakatta a fegyvereket és löszereket, melyeket az titokban keletre akart szállítani. A „Lola” parancsnoka nem akarván kifizetni a reá kirótt 69 millió lei bírságot, a constantai törvényszék bíróságát zárlatot fogatosított a hajóra, amely most már nem hagyhatja el a kikötőt, amíg a bírságot ki nem fizeti.

DIPLOMATÁBÓL AUTÓSZERELŐ. Londonból jelentik: Egy kis washingtoni gépkocsiszerező műhelyben holtan találták Tjuszeney Gergelyt, a cári udvar egykori előkelő diplomatáját, aki a világháború idején a washingtoni orosz nagykövetség tanácsosa volt. A bolsevista forradalom következtében állását veszítette, de Washingtonban maradt és az utóbbi években mint gépkocsiszerező nagyon szűkös viszonyok között tengette életét. Halálát kipufogógázok által előidézett mérgezés okozta.

Ciuc megyei hírek. Mercurea-Ciuc. Sajtótud. A 4262 számú, Războiniről indult személyvonat rendes menetsebességgel haladt keresztül Sandominic községben. A falu között levő vasúti sorompó nem volt leeresztve és Szócs Antal 20 éves, tomesitii gazdasági siketnema szolgálógyény ráhajtott a vasúti pályára. A mozdony elütötte a tehénzekeret. Szócs nagy ívben mintegy husz méternyire repült a mély árokba. A mozdony egyik tehenet halálra gázolta, a másiknak nem történt baja. A vonat megállott és felvonta az életveszélyesen megsérült szolgálógyényt. A kórházban azonnal műtétet hajtottak végre rajta, azonban olyan súlyos koponyaalapi sérüléseket szenvedett, hogy néhány óra múlva kiszendvedett. A halálos balesetért a vasúti őrt vonják felelősségre. — Fodor Albertné tekintélyes birtokos feleségét az ügyészre kísérte a csendőrség, mert állítólag államellenes kijelentéseket tett. Vizsgálati fogságát a törvényszék vádtanácsa nem erősítette meg és így három napi fogvatartás után hazaengedték. Az eljárás folyik. — Portik Ferenc soimeni állami iskolai igazgatótanító haragudott Ferencz Lajos tekintélyes odaváló gazdálkodóra. Ferencz ugyanis gyermekét nem az állami, hanem hitvallásos iskolába adta. Ebből a haragos viszonyból kifolyólag Portik most „elégtelet” vett magának a sokáig közbírtokossági elnök, községi bírói tisztséget betöltő gazdálkodón. Megtámadta az utcán és amikor látta, hogy a közelben senki sincs, földreperete a védekezésre nem is gondoló birtokost és össze-ვისza verte. Ferencz Lajos orvosi bizonyítványt készíttetett s annak alapján bünvádi feljelentést tett a verelő Portik állami iskolai igazgató ellen. — A rendőrség egyik detektívje az egyik városi polgár lakása után érdeklődött Jakab József tekintélyes gazdálkodó lakásán. A detektív meglátta a falon Jakabnak csendőrszakaszvezetői katonai emlékképet, melyet Ferencz József császár és király képe is díszített, valamint magyar nemzeti motívumok is ékesítették az emlékképet. A detektív a képet leakasztotta a falról és lázítás miatt bünvádi feljelentést tett. Mihuta ügyész az ügyet megvizsgálta és Jakabot azonnal szabaddábra helyezte. Harmadik évnek az emléke miatt indult eljárás Jakab ellen. — A megyében az idő teljesen ősziesre fordult. Alig van nap, hogy ne esne eső. A tavaszgabonák betakarítása elé az időjárás sok akadályt gördít. A cséplés se mehet simán. A kedvezőtlen időjárás miatt még ősz termésként van kint a mezőn. Az esős időjárásban kikelt a keresztekbe rakott gabona. A sarjtermés jó és a burgonyában is gazdag termés várható.

SIRNAK A FÁK A TRÓPUSOKON...

A trópusokon olyan nagy a vízbőség, hogy a fák a felszívi vízmennyiséget nem képesek feldolgozni. Ezt a felesleges vizet a levélnyílásokon választják ki, úgyhogy ezáltal általában olyan a fák alatt a levegő, mintha csendeszen szítálna az eső. A legsajátságosabb ezek között a „siró fa” (Caesalpinia pluviosa), amelyik még a legderültebb időben is hullatja az esőt. Itt azonban nemcsak cseppeként szivároog ki a víz, hanem finom sugárban folyik.

A HERING, MINT VITAMINFORRÁS. Londonból jelentik: Megvizsgálták a hering vitamintartalmát s azt találták, hogy nagyon sok A vitamin van benne. A vitamintartalom az ikrában és a hal „tejében” van felhalmozva. Különösen gazdagok vitaminban az ivarérett nőstények. A füstölés nem bontja el a heringben levő vitamint, így olyan évszakban, amikor friss főzelék hiányzik a piacról, nagyon jó szolgálatot tesz vitaminpótlás tekintetében a hering.

SPORT

Se vége, se hossza...

Vasárnap megindulnak a Nemzeti Bajnokság küzdelmei?

Plagino döntőbíró csak a szabályok betartását kutatta. — Juga Livius dr röpiratban fogja ismertetni a helyzetet

Bucurestiből jelentik: Tilea Viorel tehát győzött, a szövetség két tizes csoportra osztotta az A. csoportot, a tiltakozó egyesületek hiába állítják fel a „Román Nemzeti Bajnokságot”, hasztalan mondott le Marinescu Gabriel szövetségi alelnök, Juga Livius, a válogató bizottság elnöke, a helyzet nem változott. Sőt Plagino Gheorghe, a helyzet megoldására teljhatalommal felruházott főszövetségi elnök feloszlatta a tiltakozó egyesületek új alakulatát, feloszlattal és kizárással fenyegette az egyesületeket, most pedig közzétette ismeretes levelét, amelyben teljesen jogszerűnek tartja a szövetség hírhedt július 21-iki határozatát. Ilyen levél után a szövetség, amelyet Tilea Viorel újra összehívott, nem is hozhatott más határozatot, minthogy megerősítette a július 21-iki döntések érvényét.

Mit tartalmaz hát Plagio levele, amely egy csapásra eldöntötte a Nemzeti Bajnokság sorsát, ha ugyan az egyesületek szüntelen tiltakozása nem találja meg rövidesen a szembefelvezkedésnek valamilyen új formáját. Meg kell állapítani, hogy Plagino a szövetség határozatának jogszerűségét inkább formai szempontból vizsgálta, vagyis azt ellenőrizte, vajjon a szövetség jogosult volt-e arra, hogy a bajnokság jelenlegi rendszerét ilyen mélyreható módon megváltoztassa. S minthogy végső megállapításban a szövetségnek ezt a jogát elismeri, nem lehet csodálkozni következő tartalom levelén:

„A FRFA és a Nemzeti Bajnokság A) csoportjának több egyesülete között felmerült viszály elintézésére kapott döntőbírói minőségben különleges gondot! és a román sport békéjére, valamint fejlődésére való állandó figyelemmel, vizsgáltam meg mindazokat a szempontokat, amelyeket az érdektel személyiségek és intézmények velem írásban vagy szóbelileg közöltek.

Határozatom semmiféle más szempont nem hatja át, csak az, hogy az UFSR-nek és az alárendelt sporthatóságoknak egész működését szabályozó előírások szellemében érvényesüljön.

Ami a kérdés műszaki részét illeti, (egy bajnoki rendszer megalkotását), arra a megállapításra jutottam, hogy ez csakis a különleges szövetségi szerv kizárólagos hatáskörében maradhat, minthogy ez a szerv kétségtelenül végre tudja hajtani belső szervezeti életében szükségessé váló intézkedéseket.

Ezekből a vezérelektől vettette, elhatároztam:

a) Feloszlatom a „Román Nemzeti Liga”-t tekintve, hogy ennek működése ellenkezett volna sportéletünk törvényeivel, azonfelül káros példával szolgálhatott volna egyéb sportágak szövetségei előtt.

Sajnálom, hogy nem oszthatom néhány kitűnő sportférfiu véleményét, akik egyesületeik képviselőletében más nézetet hangoztattak.

b) Elhatároztam, hogy a bajnokság rajtját felfüggesztem, nehogy intézkedéseim végrehajtása nehézségbe ütközzék.

c) Kötelezve voltam a Comitetul Federal július 21-iki határozatát fenntartani, minthogy a szövetség alapszabályainak 37. szakasza határozottan mondja: „A Comitetul Federal a szövetség egész tevékenységének vezetésére megbízott szerv.

Nincs kétségem aziránt, hogy a véleménykülönbségek nyomban eltűnnek, ha sikerül kijelölni az anatórizmus és a professzionizmus utját.

Köszönöm mindazoknak a támogatását, akik segítettek törekvésemben, hogy kényes feladatomat teljesíthessem.”

Az biztos, hogy a feladat nagyon kényes volt, de nyílt kérdés, hogy Plagino közbelépése és a tiltakozó egyesületek állásfoglalásával nem törődő határozata meghozza-e mégis a kívánt békét. Ha Juga Livius nyilatkozatát olvassuk, erre még nincs remény, mert az egyesület zöme képtelen beletörödni anyagi romlásba és a csapata színvonalának lesüllyedésébe, amit pedig az új rendszer elkerülhetetlenül jelentene. Juga szerint Plagio szabályokat fűrkésző levele az ügy alapvető kérdését nem oldotta meg. Ő egyébként rövidesen röpiratot bocsát ki, hogy a közvéleményt ez ügyben részletesen tájékoztassa.

Amennyiben az egyesületek mégis beadnak a derekukat, akkor az eredeti sorolás szerint a most következő vasárnapon két mérkőzést kellene lejátszani. A Gloria—ACFR és Crişana—Universitatea mérkőzést bonyolítanak le, minthogy egyik csapat sem ad a válogatottnak játékosot. Szó lehet azonban arról is, hogy még néhány olyan találkozóra is sor kerül, amit az elmúlt vasárnap kellett volna megtartani. Itt persze csak olyan csapatok jöhetnek szintén számításba, melyek a nemzeti válogatott összeállításánál érdektenek.

Összeállították a Balkán Versenyek atléta egyesületét

Bucurestiből jelentik: Az Atlétikai Szövetség tegnapi ülésén kijelölte a Balkán olimpián résztvevő román atléta csapatot. Az atléta egyesítés összetétele a következő:

100 m.: Kovács, Ghişescu, Liess. 200 m.: Ghişescu, Iordache, Liess. 400 m.: Iordache N., Lazăr I., Nemes Z. 800 m.: Kiss, Lăpuşan I., Nemes F. 1500 m.: Kiss, Olasz, Radu Ionita. 5000 m.: Cristea D., Lahong, Radu Ionita. 10.000 m.: Dinu Cristea, Lahong, Popescu. 110 m. gátfutás: Maesciuk, Krupka, Negru. 400 m. gátfutás: Krupka, Lăpuşan, Maesciuk. Szabadstílusú diszkoszvetés: Borcanan, Havaletz P., Marian A. Magasugrás: Ciaciani, Frantz, Spaniol. Távolugrás: Ciaciani, Frantz, Spaniol. Távolugrás: Ciaciani, Lupan, Stoichişescu. Rudugrás: Biró Gh., Eilhard C., Iekel W. Hármassugrás: Calistrat F., Kreisel R., Alexandrescu. Súlylökés: Gurău, Herseny, Marian. Görögstílusú diszkoszvetés: Badulescu, Havaletz, Gurău. Kalapácsvetés: Biró, Katona, Hockl. Gerelyvetés: Ciaciani, Hockl, Vămanu. 4x100 m. staféta: Kovács, Ghişescu, Liess, Dejanariu. 4x100 m. staféta: Iordache, Krupka, Lazăr, Nemes. 100—200—400—800 m. staféta: Liess, Iordache, Lazăr, Nemes. Marathon: Gáll L., Chicomban, Topală, Gociu, Stancu, Tartareanu, Zinopol, Mircan, Petala, Opran.

Különös üdvözlő beszédet mondott Codreanu mérnök, amikor átadta a Nyugati Liga csapatának a Károly Serleget: — „A játékszabályok szerint megnyerték a serleget — mondta. — Sajnálom azonban, hogy a játékból hiányzott a lovaság, mely minden sportember főtulajdonsága kell hogy legyen. Aki a sportban lovas, az életben is az, aki a sportban híjjával van ennek, az életben is durva. Ezt tanuljátok meg csapatkapitányotoktól kezdve...” Ez a különös üdvözlő beszéd, csak részben fejezte ki a bucarestiek mérgét az elvesztett mérkőzés miatt. Részben burkolt támadás volt Chişoiu ellen, aki a mérkőzés során összeütközött Moldoveanuvval, aki karját törte. Codreanu mérnök az FC Rapidnak, Moldoveanu együletének vezetője és így elkeseredése érthető egyik legjobb emberének harcképtelensége miatt. A Nyugati Liga vezetői azonban annyira furcsának találták Codreanu mérnök beszédét, aki végeredményben a szövetség megbízásából beszélt, hogy feljelentik a szövetségnél.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

Tokiói szereplésre hívják a japánok a magyar víziló csapatot és Csik Ferencet

Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék” értesülése szerint a Magyar Úszószövetséghez áttért érkezett a japán úszóktól. Ebben tokiói szereplésre hívják meg a magyar víziló csapatot és Csik Ferencet. A magyar úszók összes költségeit a japánok fedeznék. A M. U. Sz. még nem döntött a meghívás ügyében. Úszóköri körben két felfogás alakult ki a meghívással kapcsolatban. Az egyik szerint nem kell engedni a magyar úszókat Japánba, mert egyrészt a versenyzők nem is kaphatnak ilyen hosszú szabadságot, másrészt pedig letöréshez vezethet ez a hosszú út. A másik felfogás viszont azt vallja, hogy a japáni szereplés az olimpia szempontjából hasznos lehet, tehát vegyének részt a japáni versenyen a magyar úszók. A japánok meghívásából mindezeket túl az derül ki, hogy a háborus állapotok ellenére Japán rendületlenül készül az 1940. évi olimpiai játékokra.

Kész a jugoszláv válogatott. Belgrádból jelentik: A jugoszlávok már összeállították csapatukat a szeptember 6-iki belgrádi Románia—Jugoszlávia mérkőzésre. Ez a csapat: Glasen — Higl, Matosici — Kokotovici, Gayer, Cogasnic — Tiranici, Valerianovici, Marianovici, Vuiađinovici, Zecevic.

Caralulis értékes győzelme Angliában. Londonból jelentik: A román játékos Lee, jónévű angol ellenfele ellen 5:7, 6:2, 6:2 arányban győzött. Shewood—Caralulis 4:6, 6:5, 7:5. Ezen a mérkőzésen Caralulis egy hibás mozdulatnál sérvet kapott, úgy hogy haza kellett térnie Bucurestibe, ahol megoperálják.

KÖZVETITI A BUCURESTI RÁDIÓ A VASÁRNAPI BELGRÁDI EREDMÉNYT. Bucurestiből jelentik: A rádió közleményt adott ki, melyben bejelenti, hogy a belgrádi Jugoszlávia—Románia válogatott labdarúgó mérkőzést közvetíti. Közvetítésre kerül az első félidő utolsó negyedórása és a teljes második félidő. Szünetben Radu Vasilescu bemondó elmondja az első félidő történetét. A közvetítés kezdete romániai időszámítás szerint félhat órakor lesz.

Budapest Kriszt, Rómában Würst vezet a Ferencváros—Lazio KK döntőket. Bécsből jelentik: Hétfőn ejtette meg a KK bírókúldó bizottsága a KK döntőkre való játékvezetőküldést. Az eredmény: Budapest Kriszt (Csehszlovákia), Rómában Wüttrich (Svájc) vezető a Ferencváros—Lazio KK döntőmérkőzéseket.

TURISZTIKA

Kirándulás a Nagy Sándor barlanghoz. Soc. Turistilor Vulturii-Sasok turista egyesülete folyó évi szeptember hó 5-én, vasárnap reggel 6 óráig indulással Dobresti—Vida-rét—K. Nagy Sándor barlanghoz rendeznek kirándulást, az út gyönyörű, míg a barlang az összes bihori barlangok közül a legszebb. A turakérelvők egyik legszebb kirándulásai közé tartozik. Résztvételi díj tagoknak 65 lei, vendégeknek 85 lei. Jelentkezni lehet a szokásos helyeken.

Társas kirándulás Radnára. A klasszonynapi radnai bucsu összeesik a Vulturii-Sasok szeptember hó 7-én (kedden) és 8-án (szórdán) az Aradhegyaljára rendezendő társaskirándulással. Indulás szeptember hó 7-én reggel 6 órakor Salonta—Arad—Radna—Soimos—Cetatea—Radna—Lipova—Baile-Lipova—Radna—Arad—Salonta—Oradea utvonalon. Végig mennek Aradhegyalján, Radnán 7-én megtekintik a bucsujáró kegytemplomot és a ferencrendi barátok rendházát, a kálvariát és a kilátót, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik Lipovára és a Mures völgyére, majd felmennek a solmosi várromokhoz, onnan Lipovára mennek át, ahol megtekintik a várost és ki-mennek a gyönyörű fekvésű szénavas fürdőbe, Baile-Lipovára, ahol elszállásolják a kirándulókat. 8-án visszatérnek Radnára, ahol országos bucsu lesz. 8-án délután bemennek Aradra. Este 7 órakor indulnak haza. Résztvételi díjakat tekintve meg és az nem munkaszünetes napokra esik a következőképpen állapították meg: ha 25 résztvevő jelentkezik, akkor 245 lei, ha 30 személy volna, úgy csak 200 lei a résztvételi díj, amelyben a viteldíjon kívül a szállodai szállás díja is benne foglaltatik.

KÖZGAZDASÁG

Gazdanap és mezőgazdasági kiállítás Gilauban

Clujról jelentik: Călăteni földművelő népének nagy érdeklődése mellett zajlott le a gilaui gazdakör által — az EGE támogatása mellett — rendezett gazdanap. A gazdanapon ott láttuk Gilaui körletéhez tartozó kalotaszegi községek gazdáit is, akik nemcsak mint látogatók jelentek meg, hanem mint a gazdanap aktív résztvevői is, a kiállítók sorában. Már a kora reggeli órákban érkeztek, csengős szekerekkel, színes képet mutatva, a népviseletbe öltözött kisgazdák családjakkal, a környékbeli birtokosok, lelkesek, stb.

A gazdanapot istentisztelet vezette be. Utána az EGE elnökségének nevében Török Bálint egyesületi igazgató nyitotta meg a gazdanapot, rámutatván arra, hogy az EGE nemcsak a távolból akarja képviselni a falusi földművelő nép gazdasági érdekeit hanem ott áll a gazdák mellett a faluban és a barázdában is, hogy tanácsaival segítségére legyen a gazdaközönségnek.

A megnyitás után következett a tenyészállat, termény, gép és háziipari kiállítások bírálata és megtekintése. Ezután br. Atzél Ede tartott előadást a férfiaknak az időszaki gazdasági kérdésekről, Botz Ida tanárnő pedig háztartási kérdésekről a nőknek. Az előadások után Török Bálint kihirdette a kiállítás bírálatainak eredményeit, s kiosztotta az érmekeket, jutalmakat és okleveleket.

Délben közélet volt, amelyen több pohárköszöntő hangzott el. Majd délután, az esős idő ellenére, az ekeversenyt rendezte meg a gazdakör, br. Atzél Ede és gr. Bethlen Gábor vezetése mellett.

Nem javítja boraink értékesítési lehetőségeit az ötvenmillió leies állami segély

Bucurestiből jelentik: A napokban tették közzé a kimutatást annak az 50 millió leinek hovatartozásáról, amelyet a borértékesítés megszervezésére szolgáló segély címén szavazott meg a kormány. A Bucurestiben megjelenő „Prezentul” részletes cikket közöl a kimutatásról és élénken kifogásolja azt a módszert, melyet a kormány a jelentős összeg szétosztásánál alkalmazott. Különösen a szövetkezeteket részesítették előnyben — írja a lap. — Nincs a régi királyságban talán egyetlen borszövetkezet sem, amely egymillió leinél kevesebbet kapott volna ebből a pénzből. Ez még nem volna baj, de

a borértékesítés javítását célzó akció első sorban politikai érdemek jutalmazását szolgálta,

mert hiszen olyan vidékek bortermelő szövetkezetek juttatta az állami támogatás túlnyomó részét, amelyekből ezen a téren nem sok haszon várható a nagyarányú állami támogatás nyomában. Basarabia — folytatja a „Prezentul” cikke — az ország legnagyobb bortermelő vidéke. Az országnak mintegy háromszázezer hektárra tehető szőlőterületéből 110 ezer hektár, tehát 33 százaléka esik Basarabiára. Kapott erről a területről két szövetkezet összesen hétszáz ezer leit.

Az egyik a Chişinăuban székelő Cooperativa Podgoria volt, amely félmillió leies segélyt kapott, a másik a Cetatea Alba szövetkezet, amelynek azonban már csak kétszáz ezer leies jutott az ötvenmillió leiesből. Jellemző, hogy ez a két szövetkezet is csak azért részesült állami támogatásban, mert vezetői kormánypárti vezetőségűek. Arról, hogy Transilvania szövetkezetek mennyit kaptak a borértékesítési segélyekből, nem tesz említést a „Prezentul”.

Jó cikk a román buza és a hizottsértés. Bucurestiből jelentik: Németország 20 ezer darab 120 kilós hizottsértés vásárlása ügyében folytat tárgyalásokat az illetékes romániai kereskedőkkel. Ugyancsak tárgyalások folynak 6000 vagon buza vásárlása ügyében is. Belgium 10 ezer vagon buzára jelentette be igényét.

TIZENEGY DARAB DIÓ EGYETLEN SZÁRON. Nagykanizsáról jelentik: A természet ritkaságai között is túrca jelenség az a diófűrt, amely Nagykanizsán nő az egyik kertben. Az öreg diófán 11 darab teljesen kifejlett dió csüng egyetlen száron, mint egy hatalmas szőlőfűrt.

A fényesen sikerült gazdanap előkészítéséért az érdem Ady Elemér ref. lelkeszt, Gallus Viktor birtokost, Szász János gazdaköri elnököt és segítőitársait illeti. A kiállítás jutalmazottjainak névsorát alább közöljük: Aranyérmert nyert: Varga György tenyészállat és mezőgazdasági terményeiért. Ezért érmet nyert: Krasznai György mezőgazdasági és kertészeti kiállításáért. Bronzérmert nyert: Krisán László, tenyészállatkiállításáért. Könyvjutalmat kaptak: Harasztosi György, Szatmári Márton, Bagaméri Gergely, Ady Elemér, Krasznai István, Balogh Gyula, Harasztosi János, Nagy Sándor, Gergely András. Elismerő oklevelet nyertek: Rácz András, Keresztes János, Dóczy András, Nemes János, Hindrich János, Krisán György, Jakab József, Prekub Sándor, Nagykapusi Ref. Nőszövetség, Gyalui Ref. Nőszövetség, Gergely Ferencné, Török Faragó Kata, Nagy Sándor, Szász János, Török B. István és András és Király György. A fonóversenyen első lett: Bagaméri Anna, második: Kun Anna, harmadik Jenei Kata.

Külön kell megemlékeznünk a gépkiallítás két tárgyáról és pedig a Gergely András nagykapusi kisgazda által készített gabonarostáról, amelyet sajátkezűleg állított elő házilag és olyan jól bevált, hogy a kukorica vetőmag kiválasztásához a gépet az egész falu tőle szokta kölcsönkérni, mert munkája olyan tökéletes.

A másik, említésre méltó tárgy volt a kiállításán a Dani Gergely-féle egyetemes permezógép, amely szőlő-, virág- és gyümölcspermezésre egyaránt alkalmas. A gazdanap teljes siker jegyében zárult és maradandó nyomot hagyott a résztvevők emlékezetében.

A földművelésügyi minisztérium vásárolja meg a kivándorolt törökök szántóföljeit. Mint megírjuk, a közelmúltban vándorolt vissza anyaországába nagyszámú török lakos Dobrogeából. A földművelésügyi minisztérium 5000 hektár területet meg akar vásárolni mezőgazdasági kísérletek céljára a törökök elhagyott földjeiből.

A szövetkezeti minisztérium diófákat vásárol. Az ország diófaállománya az utolsó évek folyamán erősen csökkent, ezért is a kormány törvényrendeletet készített, hogy minden kivágott diófa helyébe három új diófát kell ültetni. Azonkívül a szövetkezeti minisztérium 10 ezer darab négyéves diófának megvételéről tárgyal, ezeket a községi legelőkön és az állami birtokokon ültetik el.

NEGY HOLDNAL KISEBB BIRTOKOT NEM LEHET TOVÁBB OSZTANI. Bucurestiből jelentik: Az új mezőgazdasági törvény végrehajtási utasítása értelmében a két hektárnál, tehát négy holdnál kisebb földtulajdont a jövőben nem lehet felszítani.

ORVOSOKNAK, KOZMETIKUSOKNAK, GYÓGYSZERÉSZNEK ÉS DROGUISTÁKNAK EGYÁRANT NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A kozmetika

a gyakorlatban, különös tekintettel a terápiára és a

kozmetikumok előállítására.

Írta: dr. Cholnoky László egyet. tanársegéd. 144 ábrával.

Ösztönös leírja az eddig titkolt recepteket és kezelési eljárásokat, amelyek felbecsülhetetlen értékűvé avatják ezt a kitűnő szakmunkát. A kezelések és gyógyeljárások menetének, a receptek elkészítésének stb. leírása, oly részletességgel és pontossággal történik, amelynek gyakorlati értékei valóban nélkülözhetetlenül és pótolhatatlanná teszik e kitűnő művet minden kozmetikus számára.

A könyv ára: 565 lei és portó.

Kapható: Eötvös-tárlatunknál.

A FÓTISZTELENDŐ PAPSÁG, EGYESÜLTEK ÉS INTÉZETEK FIGYELMÉBE!

Ha Clujon megfordul, ne mulassza el a

Bonaventura

kegytárgyüzletet

Str. G. Neculescu 3. (Barátok temploma mellett)

felkeresni, hol a Magyar Lapokban hirdetett könyvek (Szent István Társulat, Korda, Mária Kongregáció, stb. kiadványok) megtekinthetők és beszerezhetők.

Ugyanott bármilyen egyházi ruhák, lobogók készítését és javítását is eszközölk.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Adás-vétel

Sütét háló
és egyéb butorok eladók. Megtekinthető: délután 3-5-ig. Oradea, Str. Moldova 45.

Eladó
egy jó karban lévő sötétkék tavaszi és téli kabát 8-11 éves lányoknak, Oradea, Str. Tichindeal 18-a.

Singer
varrógép, sülyesztős, alig használt eladó. GIRO iroda, Oradea, Str. Vlahuta 4. szám.

Régi
arany, ezüst, briliáns tárgyakat veszek magas árért, ékszereket olcsón javítok. **Herbst** óra, ékszeráruház, Oradea, Regele Ferdinand 3. szám.

Ebédli
szép, barna selyem függönyök jutányos áron eladó. Oradea, Strada Vlahuta 16. fsz. bal.

Rülkönyv

Andrássi
zenetanfolyam, Oradea, Str. Alexandri 13. Felvétel: szerda és szombat délután.

Kimondott
egészséges magánháznakba szép, nagy világos butorozott szobát két úri leánynak kiadnánk, vagy fiatal házaspárnak. Esetleg ellátásra tanuló leánykát is vehetünk. Zongora és fürdőszoba, rádió hasznalattal. Oradea, Pop Danila-utca 1.

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogaraktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogárirító szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárában, Oradea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden vevő megvolt elégedve hatásával.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

Készül! a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén. Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Lakás

Jobb leányt
keresünk kis család. Oradea, Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

Iskolás leánykát
teljes ellátással felvevünk. Leányiskolákhoz közel. Oradea, Str. Jon Ghica 13. szám.

Kiadó
modern 3 szobás, komfortos magánlakás, Oradea, Str. Moldova 41. Bármikor beköltözhető. Ertekezés Ep. Pavel 9. szám.

Központban
4 szobás lakás szeptember 15-re és egy egy-szobás, konyhás lakás azonnal kiadó. Oradea, I. G. Duca 23.

Kiadó
kertes házban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Clordas 38. szám.

Keressék
azonnalra vagy november 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szobás, előszobás lakást. Címeiket a kiadóba küldjék.

Alkalmazás

Elsőrendű
varrólányokat és fizetéses tanuló lányokat alkalmas felvételre. Salon Hedrich, Bul. Regele Ferdinand 15-a.

Keressék
jó főzőnőt, aki szépen mos is. Románul tudók jelentkezzenek. Oradea, Str. Take Jonescu 43.

Keressék
fehérmű varrónőt, házban. Oradea, Strada Take Jonescu 43.

Uj házba
házfelügyelőnek gyermektelen házaspár és minden szakácsné azonnalra felvételük. Oradea, Str. Matei Basarab 8. szám.

Intelligens leány
elmenne gyermek mellé egész vagy fél napra. Cim: Str. Fabricilor 18. sz. 1-es ajtó Oradea.